

В Апостоловому осучаснюють школу № 3

У школі три корпуси. Два з них вже відремонтували.

Робота кипить у найстарішому корпусі. Його звели у 30-х роках минулого століття. Там будуть різноманітні кабінети, світлі коридори, сучасна їдальня.

Нині триває демонтаж. Далі візьмуться за внутрішнє оздоблення. Кожен клас буде у своїй кольоровій гамі. Одна стіна – яскрава, решта – білі. У коридорах зроблять фонтанчики з питною водою. Місцевим коштом для школи придбають нові меблі. Останній етап – благоустрій території.

На подвір'ї укладуть тротуарну плитку, зроблять майданчики для відпочинку, висадять дерева та кущі.

У Старих Кодаках зводять дитсадок

У Старих Кодаках ніколи не було дитсадка. Тепер просто у центрі села височіє яскрава двоповерхова будівля. Усередині облаштують затишні кімнати для 4 груп. А ще – велику залу для занять фізкультурою та музикою. Для дітей з інвалідністю зроблять вертикальний підйомник.

Нині підрядники оздоблюють будівлю всередині. На першому поверсі завершили обшивать стіни гіпсокартоном. Облицювали плиткою кухню та пральню. На другому – розпочали малярні роботи.

У Нікополі будують спорткомплекс

Спортивно-оздоровчий комплекс зводять за сучасними технологіями. У стильній будівлі облаштують басейни для дітей і дорослих, залу для занять, роздягальні, тренерські, душові.

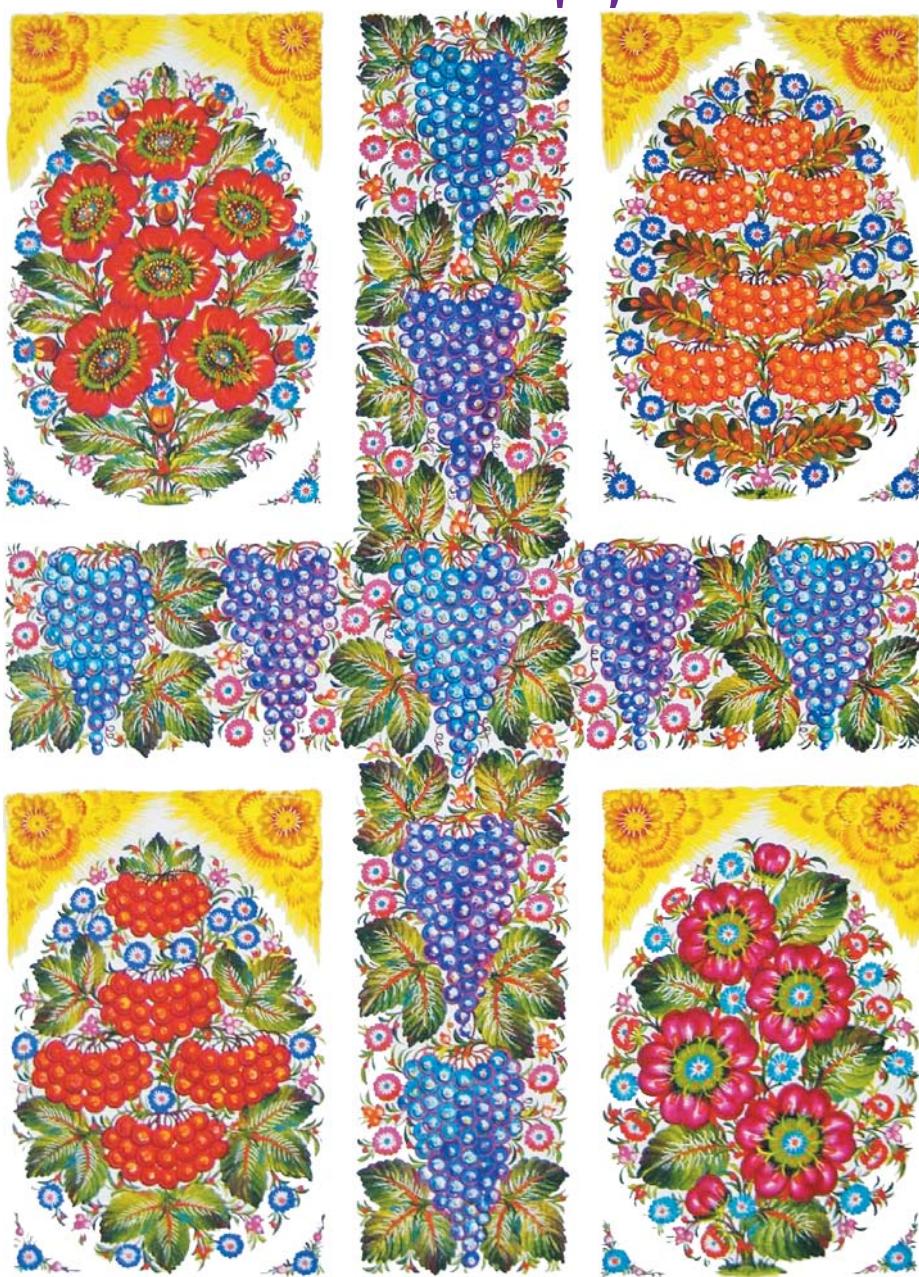

Будівельники монтують металевий каркас одноповерхівки. Вже готові обидві чахи басейнів. Їх розділятимемо прозора стіна. Опалюватимемо приміщення сучасна та енергоощадна електрична котельня. Її зведуть поруч.

№ 13-16
(1029-1032)
Квітень
2021 року

ЗІ СВЯТОМ ВЕЛИКОДНЯ!

Панно «Великден». Автор Тетяна Анатоліївна Гарська – заслужений майстер народної творчості України, голова предметно-циклическої комісії «Декоративно-прикладного мистецтва» спеціалізації «Декоративно-прикладне мистецтво» Дніпропетровського фахового мистецько-художнього коледжу, доцент Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара, член Дніпропетровської організації Національної спілки художників України, віце-президент ГО «Асоціації майстрів народного мистецтва України».

Далі на стор. 9-10

35-річчя аварії на ЧАЕС

Виставку, приурочену 35-й річниці Чорнобильської трагедії, відкрили у Дніпропетровському історичному музеї ім. Яворницького. Експонати – з особистих колекцій чорнобильців, рятувальників і співробітників СБУ.

«З Дніпропетровщини на ліквідацію аварії відправилися 23 тисячі добровольців. Час минає дуже швидко. Нині наше основне завдання – щоб про цих людей пам'ятали, щоб про них знали. Виставка об'єднала минуле і сучасність», – розповіла заступниця голови Дніпропетровської ОДА Ольга Горб.

Головний акцент виставки – люди. Їх долі – у кожній речі, світлині, книзі.

«Експозиції, присвячені Чорнобиллю, організовуємо щороку. Але такого масштабу – вперше. 35 років – дата поважна. У просторому приміщенні розмістили всю свою колекцію», – розповів голова ради «Союз Чорнобиль України» у Дніпрі Олександр Субота.

Поділ експонатів – тематичний. Світlinи, періодика, книги, інформаційні проспекти. Особисті речі, захисне спорядження ліквідаторів. На виставці є дозиметри, якими вимірювали радіацію у ті часи. Але вони не із зони відчуження – ті давно утилізовані. Більшість експонатів – справжні фото, зроблені у ті «спекотні» часи. На кожному знімку – ціле життя.

За матеріалами прес-служби Дніпропетровської облдержадміністрації

Життя ліквідаторів, їх потреби і побажання обговорили за «круглим столом» у Дніпропетровській ОДА, де зібрались представники чорнобильських об'єднань усього регіону. Для гостей показали фільм-спогади про тяжкі та героїчні дні. Він – у пам'ять про тих, хто врятував світ від «мирного» атому.

Далі – на стор. 11

До 35-річчя аварії на ЧАЕС Дніпропетровська обласна педагогічна газета «Джерело» спільно з Дніпровською бібліотекою-філіалом № 2 Дніпропетровської Централізованої системи публічних бібліотек для дорослих підготували

Хто ВОНИ?

ВІДЕОПРОЕКТ «Хто ВОНИ?»

Посилання на проект – <https://www.facebook.com/gazetaDjerelo/posts/2906730922979091>

Редакція

Онлайн-школа раннього втручання

На Дніпропетровщині запустили онлайн-школу раннього втручання. Там навчатимуть допомагати дітям, які мають пошушення розвитку або знаходяться у групі ризику.

«Принцип раннього втручання – якомога швидше виявити проблему зі здоров’ям, вчасно її скорегувати. А ще – навчити родину гармонійно жити, навіть якщо дитина має складний діагноз», – розповіли в департаменті соцзахисту населення Дніпропетровської ОДА.

Основам такого підходу навчають в онлайн-школі. Вона тричі відбудеться три місяці. Загалом учасниками курсу стануть понад 100 людей. Це працівники департаментів соцзахисту громад, освітніх установ, лікарі, соцпрацівники.

«Хочемо донести філософію раннього втручання – коли розвивається не лише дитина, а й вся родина. Розповісти, наскільки важливо використовувати таку систему на практиці. Поділитися конкретними методиками», – розповіла голова ГО «Ангел дитинства» Наталя Алексеєва.

Дніпропетровщина – один з пілотних регіонів, де запроваджують послуги раннього втручання.

На Дніпропетровщині пройшло пробне ЗНО. Цьогоріч на «репетицію» зареєструвалося понад 10,5 тисяч мешканців області. Вперше до тестування можна було долучитися онлайн.

«На пробному ЗНО майбутні вступники знайомляться з процедурою проведення тестів,

Пробне ЗНО – 2021

аби краще зрозуміти, що очікувати від основної сесії. Цьогоріч через карантин абітурієнтам дали можливість пройти випробування і в аудиторії, і вдома», – зазначили в департаменті освіти та науки Дніпропетровської ОДА.

Для онлайн-тестування треба було завантажити завдання через особистий е-кабінет. Туди ж

відправити і відповіді. На ЗНО – 2021 можна було обрати 5 тестувань із 13-ти. На пробному – пройти лише одне.

Найбільше людей зареєструвалося на «пробну» математику – понад 3 тисячі.

Основна сесія ЗНО – 2021 стартує 21 травня. Перший тест – хімія.

Проекти для молоді

Нині на Дніпропетровщині реалізують два масштабні проекти для молоді: «Державники» та опитування.

Про це стало відомо під час зустрічі активістів із Ольгою Горб.

«Ініціативи, енергія, сили і дух молодих людей допомагають втілювати в регіоні цікаві проекти. Нам потрібні активні люди, які хочуть щось робити для суспільства. Зі свого боку, готові допомогти молоді реалізувати плани», – сказала заступниця голови ОДА Ольга Горб.

В облдержадміністрації проходять онлайн-стажування 50 хлопців і дівчат. Ці проекти реалізує Молодіжна рада при Дніпропетровській облдержадміністрації. У планах до кінця року втілити ще майже 20 задумів.

«Намагаємося залучити якомога більше молоді з громад. У планах – багато цікавинок. Друга хвиля «Державників». Зустрічі з розвитку волонтерства, спортивної освіти, патріотичного

виховання. Участь у різних грантах», – розповіла голова правління Молодіжної ради Катерина Боровик.

У складі Молодіжної ради при ДніпроОДА – молоді активісти громад, вишів, громадських організацій.

«Організували у Покровській ТГ тренінги для молоді. Виховуємо у дівчат і хлопців лідерські якості. А ще – реалізуємо проект «Зелений патруль». Прибраємо в різних куточках громади. Долучаємо й школярів. У планах – відкрити літній кінотеатр просто неба», – поділилася активістка Марина Чевик.

Загалом у Молодіжній раді при облдержадміністрації – понад 40 осіб.

Обласне опитування

Молодь Дніпропетровщини запрошується долучитися до обласного опитування. Це ініціатива Молодіжної ради при облдержадміністрації. Заповнити онлайн-анкету можна до 30 квітня.

«Ми працюємо для молоді. Тому маємо розуміти, чого вона прагне. Які є проблеми? Чого не вистачає, аби реалізувати свій потенціал? Та допомогти це змінити. Аби зібрати та систематизувати потреби молоді, проводимо обласне опитування», – зазначив заступник начальника управління молоді і спорту Владислав Яцук.

Долучитися до опитування запрошуєть мешканців області від 14 до 35 років. Його можна пройти до 30 квітня за посиланням – <https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSdJ9uKrwCKvONE-vel0zqwWf0F4zS5nKt0l8EUx72XEAvyUA/viewform>.

«На Дніпропетровщині – понад 820 тисяч молодих людей. У кожного є потреби, на які має реагувати влада. Щоб наша робота була ефективнішою, вирішили спитати – що саме їм потрібно. Розробили максимально детальне опитування, щоб зрозуміти це», – сказала представниця Молодіжної ради Тетяна Канчура.

Частину опитування планують провести офлайн. Для цього залучатимуть представників молодіжних рад з різних міст і громад області.

«Іноді дуже важко почути молодь, яка мешкає у невеликих населених пунктах. Це опитування дасть можливість кожному висловитися», – сказала представниця Молодіжної ради Надія Максимова.

Інформацію узагальнять. Вона допоможе при розробці заходів та створенні плану підтримки молоді.

На Дніпропетровщині – 8 патронатних родин. Там допомагають дітям, які опинилися у складних життєвих обставинах. Одна з таких тимчасових сімей – у Дніпрі.

«Патронатна родина – нова для України форма допомоги дитині. Це чудова альтернатива інтернатам і притулкам, – зазначила начальниця відділу обласного центру соціальних служб Ліна Сергієва. – Під патронатом дитина зазвичай перебуває до 3-х місяців. За особливих обставин термін може бути подовжено. Після перебування під патронатом дитина повертається до рідної сім’ї, або їй підшуковують нову».

Патронатні вихователі

Патронатна вихователька Олена Бережна разом із чоловіком і доночкою живе у приватному будинку. Одна з кімнат – для маленьких гостей. 11-річний Костик – вже третя дитина, якій родина допомагає пережити скрутні часи.

«У патронатній виховательки дві ролі: матері та професійного психолога. Із дітьми намагаюся розмовляти зрозумілою для них мовою. Ніколи не читаю моралі. Жодних заборон чи вимог – лише любов і підтримка. Для мене головне –

змінити життя дітей на краще», – поділилася Олена Бережна.

Костик у тимчасовій родині – 2,5 місяці. Спочатку був замкнутим, та згодом із «тіткою Оленою» склалися дружні стосунки. Жінка каже, він постійно радиться з нею.

Хлопчик – творчий. Полюбляє малювати та випалювати по дереву.

«Від творчості отримую задоволення, – сказав Костя. – Намагаюся малювати реалістично. Робити ескізи навчився самотужки, в Інтернеті».

Окрім Дніпра, в області патронатні сім’ї діють у Жовтих Водах, Першотравенську, Синельниковому, Царичанці, Апостолівському та Павлоградському районах.

Стати патронатними вихователями можуть жінки від 35 до 60 років та чоловіки – від 35 до 65. Для цього необхідно звернутися до місцевих центрів соцслужб і пройти навчання.

Патронатні вихователі отримують за свою роботу від держави зарплату та кошти на виховання дитини.

7 квітня у залі президії Дніпропетровської обласної ради відбулось обговорення проблем і перспектив співпраці підприємств/компаній зі школами.

ШКОЛА-ЕКОНОМІКА

Захід ініційований Дніпровською академією неперервної освіти, Федерацією організацій роботодавців Дніпропетровщини, Асоціацією роботодавців Німеччини «NORDMETALL».

Це вже третя зустріч у форматі ШКОЛА-ЕКОНОМІКА. Дві зустрічі відбулися раніше у начальному центрі «Інтерпайп» (2018 р.) та Академії (2019 р.).

Особливістю цього року стала презентація німецького досвіду створення мережі ШКОЛА-ЕКОНОМІКА та презентація порівняльного дослідження думки роботодавців про стан і можливості кар'єрного супроводу школярів, яке підготували науковці Академії неперервної освіти: доцент кафедри управління інформаційно-освітніми проектами, кандидат філософських наук Сергій Довгаль і доцент кафедри філософії, доцент, кандидат філософських наук Тетяна Лисоколенко за результатами опитувань 2018-2021 років.

Свій досвід профорієнтації, підтримки шкіл і розробки освітніх програм для школярів і вчителів представляли фахівці ДТЕК «Енерго», «МЕТИНВЕСТ Холдінг», департаменту розширення ASTRA-GROUP, «Інтерпайп» та інші. Крім названих, – в обговоренні взяли участь керівники майже 20 промислових гігантів України, серед яких підприємства КБ «Південне», Біосфера, Proctor&Gamble, Сентраліс, Стеклопласт та інші. Також директори шкіл Дніпропетровщини, представники ДНУ, ТУ «Дніпровська Політехніка» та колеги з відділу STEM-освіти Інституту модернізації змісту освіти.

Підсумки: роботодавці розуміють необхідність профорієнтації зі шкільної лави і готові співпрацювати із закладами середньої освіти; школи відкриті до співпраці; треба подолати негативний імідж робітничих професій і покращити умови праці на промислових підприємствах; вчителі, учні та їхні батьки потребують інформації про актуальні професії та робочі місця на підприємствах.

Оксана БУТУРЛІНА,
заслужений педагог освіти
інформаційно-освітніми проектами Академії,
кандидат філософських наук

30 березня заклади вищої освіти міста Дніпра: Дніпровська академія неперервної освіти, Національна металургійна академія України (кафедра документознавства та інформаційної діяльності), Дніпропетровський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України (кафедра права та європейської інтеграції) – провели II Заочну міжвузівську наукову конференцію

«Соціально-гуманітарний підхід до вирішення актуальних проблем сучасного світу»

У роботі конференції взяли участь: науковці, представники освітнього менеджменту, вчителі, студенти і школярі закладів освіти Дніпра та інших регіонів України. На конференції працювало 8 секцій і два тематичних «круглих столі». Існує у той час, коли теми доповідей були майже зібрані й формування програми добігало свого кінця, до оргкомітету конференції звернулися представники ліцеїв «Синергія» та «Борисфен», які запропонували ідею додати у програму учнівські доповіді, зробити своєрідну

перекличку не тільки вчених між собою, а й почути думки молодшого покоління, яке буде розбудовувати освіту і науку України в майбутньому. Так, у програмі конференції з'явився новий форум для шкільної молоді, «круглий стіл» на тему: «Погляд у майбутнє».

Оргкомітет охоче погодився на його проведення, бо це підтвердило важливість і своєчасність цієї конференції, зокрема, та гуманістичного світобачення взагалі. А тільки за цих умов прийде антропоцентричне розуміння світу та відбудеться

гуманізація і гуманізація соціуму з усіма його інститутами.

З програмою конференції можна ознайомитися за посиланням – <http://www.dano.dp.ua/uk/diyalnist-ua/naukovo-doslidna-robota-ua/kalendar-konferentsii-ua/1561-про-йшла-ї-заочна-міжвузівська-наукова-конференція-«соціально-гуманітарний-підхід-до-вирішення-актуальних-проблем-сучасного-світу»>

Іван БЕЗЕНА, завідувач кафедри соціально-гуманітарної освіти Академії, доцент, кандидат філософських наук

Ключові уміння ХХІ століття

Весняні канікули – пора відпочинку для школярів, але й можливість підвищити свій професійний рівень для вчителів. Так, під час весняних канікул фахівцями кафедри суспільно-гуманітарної освіти Академії за угодою з адміністрацією обласного ліцею «Синергія» проведено виїзni курси-тренінги «Методи і прийоми формування ключових умінь ХХІ століття на уроках загальноосвітнього циклу».

Освітня програма одноденних курсів-тренінгів складена відповідно до рекомендацій Міністерства освіти і науки України та Програми Британської Ради «Ключові уміння ХХІ століття» задля сприяння реалізації Концепції «Нова українська школа». Адже ключові уміння: чититися, критично мислити, розв'язувати проблеми, працювати в команді, спілкуватися, обробляти інформацію, проявляти креативність тощо – є основою для формування компетентностей особистості для життя.

Розвиток цих умінь не обмежується окремими завданнями, натомість має наскрізний характер, тож очікується, що саме вчителі створятимуть сприятливі умови для навчання

здобувачів освіти, віддаючи перевагу особистісно зорієнтованому навчанню та добираючи сучасні технології, методи, прийоми.

Програма «Ключові уміння ХХІ століття» розрахована на вчителів будь-якого шкільного предмета і спрямована на усвідомлення ними компетентнісного підходу до навчання – загалом та, зокрема, процесів, пов’язаних із розвитком в учнів ключових життєвих умінь.

Команда тренерів дякує адміністрації та педагогічному колективу ліцею «Синергія» за співпрацю та бажає нових творчих злетів!

Оксана ДОРОШЕНКО,
Тетяна БОГАТИРЬОВА,
старші викладачі кафедри соціально-гуманітарної освіти Академії

День відкритих дверей у педагогічному коледжі Академії неперервної освіти

17 квітня у Дніпровському фаховому педагогічному коледжі при Дніпровській академії неперервної освіти відбувся День відкритих дверей (онлайн), у рамках якого проведено профорієнтаційний квест «Я майбутній – Учитель».

У сесійних залах 4 команди виконували завдання квесту на онлайн-сервісах.

Процесом роботи абітурієнтів керували здобувачі освіти відділення початкової освіти коледжу, які допомагали, стимулювали та заохочували до роботи.

Учасники виконували такі завдання: «Складіть анаграму до слова «вчитель», «Тренуємо емоції», «Скласти прислів'я з розкиданих слів і пояснити за методом ПРЕС», «Розгадай анаграму».

Останнім завданням квесту було створення хмари слів на тему: «Образ сучасного педагога» на платформі WordCloud.pro, з яким абітурієнти справилися на відмінно.

Здобувачі освіти та абітурієнти отримали безліч емоцій, позитивних вражень і наслоди від роботи.

Тож, якщо є бажання стати ПЕДАГОГОМ, – Дніпровський фаховий педагогічний коледж чекає на Вас!

ДНІПРОВСЬКИЙ ФАХОВИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ «ДНІПРОВСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ» ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

ЗАПРОШУЄ НА НАВЧАННЯ (БЮДЖЕТНА І ДОГОВІРНА ОСНОВИ) ЗА СПЕЦІАЛЬНОСТЯМИ:

ДОШКОЛЬНА ОСВІТА (деннона та заочна форми навчання)

Кваліфікація – «Учитель із дошкільної освіти»

Додаткова кваліфікація: вихователь логопедичних груп у закладах дошкільної освіти; асистент вихователя інклузивної групи в закладах дошкільної освіти

ПОЧАТКОВА ОСВІТА (деннона та заочна форми навчання)

Кваліфікація – «Учитель початкових класів»

Додаткова кваліфікація: учитель іноземної мови (англійської) в початкових класах; учитель інформатики в початкових класах; асистент вчителя інклузивного класу

МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО (деннона форма навчання)

Кваліфікація – «Учитель музичного мистецтва, музичний керівник дошкільного закладу»

Додаткова кваліфікація: керівник дитячого хореографічного колективу

ДНІ ВІДКРИТИХ ДВЕРЕЙ: 17 КВІТНЯ, 23 ТРАВНЯ

Хроніка подій

Березень

3-11 – дистанційний курс навчання зі змішаних технологій в освіті;

5-12 – тиждень Т. Шевченка;

10 – семінар-практикум для ново-призначених заступників директорів;

– тренінг з організації профорієнтаційної роботи для педагогічних працівників Марганецького професійного ліцею;

11 – тренінг «Кейс-технологія – технологія інтегрованого навчання»;

– інтернет-олімпіада для здобувачів освіти ЗП(ПТ)О з професії «Лицюальник-плиточник»;

– тренінг «Комунікативні компетентності сучасної людини»;

11-12 – II цикл семінарів у рамках українсько-польського проекту;

15-19 – методична акція викладачів економічних дисциплін «Розвиток критичного мислення здобувачів освіти на уроках економічних дисциплін»;

15-19, 29.03-02.04 – дистанційний курс навчання наставників з виробництва з організації дуальної форми освіти в умовах співпраці «ЗП(ПТ)О – підприємство»;

15-26 – дистанційний курс навчання «Хмарні технології в освіті»;

16 – тренінг «SWAY як конструктор уроку»;

18 – відкриття центру професійної кар’єри на базі Нікопольського центру професійної освіти;

22-26 – проведення заключного екзамену за результатами навчання організаторів дуальної освіти в рамках проекту EXAM Дніпро;

23 – інтернет-олімпіада серед конкурсантів обласного методичного фестивалю;

23, 25 – тренінг «Комунікативні компетентності сучасної людини»;

24 – онлайн-тренінг для радників і голів учнівського самоврядування ЗП(ПТ)О ЗДПІ «Учнівське самоврядування – навчання демократії»;

29 – тренінг «Методика проведення сучасного уроку професійно-практичної підготовки»;

– онлайн-зустріч в рамках польсько-українського проекту «Будуємо коаліцію учнівського самоврядування»;

– Всеукраїнський вебінар «Дистанційне та змішане навчання: досвід, реалії, перспективи»;

31 – семінар-практикум для ново-призначених заступників директорів ЗП(ПТ)О;

– вебінар Міністерства освіти і науки України спільно з експертами Європейського фонду освіти (ЄФО) та Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) «Прогнозування потреб у професійних навичках: обстеження установ та трейсерні дослідження випускників».

Віктор ВАСИЛИЕНКО,
директор Навчально-
методичного центру ПТО
у Дніпропетровській області

У рамках реалізації глобального українсько-німецького проекту «Розвиток соціального діалогу в Дніпропетровському регіоні», започаткованого Федерацією організацій роботодавців Дніпропетровщини спільно з німецькою організацією роботодавців «NORDMETALL», як результат плідного діалогу ФОРДу і навчально-методичного центру ПТО у Дніпропетровській області з представниками обласної служби з питань зайнятості, департаменту освіти і науки ОДА та Дніпропетровського регіонального інвестиційного агентства, проведено аналіз тенденцій на регіональному ринку праці в порівнянні з іншими регіонами України та Німеччини, з урахуванням пережитих локдаунів, виконання регіонального замовлення минулих років, а також напрацювання пропозицій щодо

корегувань регіонального замовлення 2021-2022 рр. відповідно до потреб роботодавців.

За ініціативою ФОРД проведено «круглий стіл» на тему: «Зовнішнє управління професійною (професійно-технічною) освітою на регіональному рівні в інтересах роботодавців за досвідом Німеччини».

Представники обласної влади, ДОНу, служби з питань зайнятості, організацій роботодавців Дніпропетровщини – ФОРД та Німеччини – «NORDMETALL», НМЦ ПТО, профспілок, ЗП(ПТ)О та фахової передвищої освіти розглянули питання: «Регіональне замовлення на 2021 рік на підготовку робітничих кадрів і молодших спеціалістів, аналіз їх

відповідності роботодавцям» та проаналізували формування робітничого потенціалу, розширення можливостей занятості, професійної самореалізації та неперервного професійного розвитку особистості упродовж життя відповідно до її інтересів, потреб економіки та ринку праці області, досвід Німеччини щодо управління професійними школами на регіональному рівні в інтересах роботодавців.

Віктор ВАСИЛИЕНКО,
директор НМЦ ПТО
у Дніпропетровській області

Модульне навчання організаторів дуальної форми здобуття освіти

У відповідності до навчального плану підготовки організаторів дуальної форми здобуття освіти 26 представників підприємств і закладів П(ПТ)О Дніпропетровщини пройшли дистанційне навчання з організації дуального навчання.

Слухачі набули знання законодавчої та нормативно-правової бази України, методів і технологій організації дуальної форми здобуття освіти, психолого-педагогічних питань, ознайомилися з організацією та плануванням дуального навчання на підприємствах Німеччини,

потребами в навчанні та з вибором професій, зі співпрацею підприємств і професійних училищ, профорієнтаційними заходами. Вони успішно пройшли тестове опитування та здали екзамен за програмою модульної кваліфікації організаторів дуального навчання на виробництві. Слухачі скали екзамен на право отримання сертифікатів європейського зразка, на якому презентували концепції впровадження дуального навчання на своїх підприємствах і ЗП(ПТ)О.

Сергій ФЕДОРЕНКО, методист НМЦ ПТО

«Interpipe Mechatronic Lab»

За ініціативи ПАТ «Інтерпайп – Нижньодніпровський трубопрокатний завод» третій рік поспіль здобувачі освіти обласних закладів П(ПТ)О долучаються до проекту «Interpipe Mechatronic Lab» і проходять навчання у Дніпровській політехніці за спеціально розробленими програмами.

Протягом трьох місяців здобувачі освіти безкоштовно навчатимуться

мехатроніці на сучасному німецькому обладнанні FESTO, яке імітує реальні виробничі процеси. Цьогорічним нововведенням є і навчання педагогів.

У травні пройдуть фінальні змагання і будуть обрані найсильніші команди – зnavці мехатронікі.

Алла ВАЩЕНКО,
методист НМЦ ПТО

Курси підвищення кваліфікації

У Кам’янському ВПУ на базі навчально-практичного центру завершились курси підвищення кваліфікації майстрів виробничого навчання з професії зварювального напрямку з Полтавської, Кіровоградської та Дніпропетровської областей.

Слухачі курсів ознайомилися з технологією запрограмовання інноваційних сучасних форм організації навчального процесу, підвищили професійну майстерність при роботі на сучасному зварювальному обладнанні KEMPPRI, FRONIUS, ознайомились з роботою малоамперних тренажерів зварника. Набули практичних навичок роботи із сучасним високоефективним, високотехнологічним обладнанням: мультисистемами TIG(DC)+MMA, TIG(DC/AC)+MMA-magic Wave 190 EF, MIG/MAG+TIG+MMA-Trans steel 2200 MP|Set|EF.

Тетяна БЕЗЦЕННА, методист НМЦ ПТО

Розгортання «Офіс 365»

Методичною службою Дніпропетровщини разом з координатором освітніх програм Майкрософт Україна Ніною Кутузовою, координатором проекту «EU4Skills» Анатолієм Безпалюком проведено вебінар для керівників та фахівців, відповідальних за організацію розгортання інструменту «Офіс 365 A1». Методист Марганецького професійного ліцею презентував системний підхід із формування середовища дистанційного навчання з досвіду роботи в Офісі 365. **Олеся ГРИШАЄВА, заступник директора НМЦ ПТО**

Читаємо Т. Шевченка

Четвертий рік поспіль НМЦ ПТО організовує обласний конкурс читців-декламаторів.

Цьогорічна подія зацікавила майже 600 здобувачів освіти, 50 викладачів із 160 ЗП(ПТ)О області.

Молодь декламувала поезії Тараса Григоровича Шевченка, інсценізувала уривки творів геніального поета.

З усіма виступами можна ознайомитись за посиланням на Youtube-каналі НМЦ ПТО https://www.youtube.com/channel/UCY_ZUZY2VEUPYWqu9oJvhQw

Ніна СІРЕНКО, методист НМЦ ПТО

Вміння читати і розуміти прочитане – наскрізне уміння для всіх ключових компетентностей НУШ

Без високої культури читання немає ні школи, ні справжньої праці ума. Погане читання – як замазане брудом віконце, крізь яке нічого не видно.

В.О. Сухомлинський

Сучасна людина змушена жити у світі, де зростає і кількість, і різноманітність писемних текстів, де все більшій кількості людей доводиться використовувати ці тексти по-новому й у набагато складніших ситуаціях, ніж раніше. Саме тому освіта в галузі читання знає в наш час суттєвого переосмислення: якщо ще донедавна її метою в багатьох країнах світу було передусім формування вмінь і навичок читання з метою накопичення та засвоєння інформації, то сьогодні йдеться передусім про формування здатності особи працювати з будь-якими видами інформації – текстової й нетекстової, знаходити доступ до неї в різноманітних джерелах – паперових і електронних, розуміти, належно осмислювати, оцінювати її та застосовувати відповідно до особистих і суспільних потреб, які постійно ускладнюються.

Сьогодні стає загальноизвестним той факт, що з розвитком інформаційного суспільства зміст поняття «читацька компетентність» змінюється. Відповідно до Концепції Нової української школи, Державний стандарт початкової освіти 2018 р. визначає вимоги до обов'язкових результатів навчання з урахуванням компетентнісного підходу, в основу якого покладено ключові компетентності, серед яких і дві взаємопов'язані – володіння рідною та іноземними мовами, що, безперечно, передбачають і здатність особи бути вправним читачем.

Саме тому в умовах, коли на рівні початкової школи розпочалась активна фаза імплементації реформ, визначених Концепцією Нової української школи, постало гостра потреба в проведенні моніторингового дослідження якості початкової освіти для фіксації стану мовно-літературної освіти, зокрема стану сформованості читацької компетентності випускників початкової школи за її функціонування на

засадах «старої» початкової освіти. Результати цього дослідження надалі стануть відправною точкою для простеження змін у відповідній сфері за підсумками впровадження «нової» освітньої парадигми, визначеної Концепцією НУШ.

Для цього Міністерство освіти і науки України ініціювало проведення у 2018 р. загальнодержавного моніторингового дослідження якості початкової освіти «Стан сформованості читацької та математичної компетентностей випускників початкової школи загальноосвітніх навчальних закладів», яке б дало змогу зробити зріз якості початкової освіти, заснованої на «старих» принципах, результати якого в майбутньому могли б бути використані для порівняльних досліджень якості початкової освіти, заснованої на принципах НУШ.

Дані основного етапу першого циклу моніторингового дослідження свідчать про те, що понад 86 % випускників початкової школи досягли базового рівня сформованості читацької компетентності, тобто їхні результати за підсумками тестування не нижче 170 балів у шкалі 100-300, прийняті у моніторинговому дослідженні для звітування про рівні сформованості математичної та читацької компетентності випускників початкової школи.

У понад 16 % четверто-класників на етапі закінчення здобуття початкової освіти читацька компетентність сформована на високому рівні (їхні результати не нижче 230 балів за шкалою 100-300). Ці учні можуть знаходити по тексту інформацію як у сусідніх реченнях, в одному абзаці, у сусідніх абзацах, так і ту інформацію, що розосереджена по тексту. Окрім формулування прямих висновків, учні на високому рівні добре справляються із завданнями на аналізування й оцінювання тексту, можуть інтерпретувати й узагальнювати інформацію, що може бути розосереджена в окремих фрагментах тексту, рисунках, таблицях, переліках, а також мати не конкретний, а абстрактний характер. Учні на високому

рівні відповідають на поставлені щодо прочитаного тексту запитання. Водночас майже 14 % учнів, які завершили здобуття початкової освіти у 2018 р., не володіють базовими читацькими уміннями (їхні результати нижче 170 балів за шкалою 100-300), тобто ця категорія випускників початкової школи має суттєві проблеми із читанням і розумінням текстів як художнього, так і інформаційного характеру.

Зважаючи на положення Програми моніторингу, отримані за підсумками проведення моніторингового дослідження дані можуть бути використані відповідно до їхнього змісту:

- МОНУ – для прийняття управлінських рішень щодо коригування освітніх стандартів, навчальних програм для початкової школи; розроблення та впровадження програм цільової діяльності щодо посилення/усунення впливу окремих факторів на початкову мовно-літературну освіту;
- обласними та місцевими органами управління освітою – для прийняття управлінських рішень щодо стратегії підвищення якості початкового навчання читанню шляхом активізації роботи методичних об'єднань, шкіл передового досвіду тощо;
- закладами вищої педагогічної освіти – для оптимізації навчальних програм із курсу методики викладання мови та читання в початковій школі;

• ЗЗСО – для вироблення тактики вдосконалення практики викладання читання в початкових класах;

• учителями-практиками мережі початкової школи – для коригування методики викладання читання у своїх класах.

У 2021 році проводиться основний етап другого циклу загальнодержавного зовнішнього моніторингу якості початкової освіти – стан сформованості читацької та математичної компетентностей випускників початкової школи закладів ЗСО. 22 заклади нашої області залучені до цього моніторингу. Результати будуть відомі в наступному році.

Як виховати читача?

Не всі діти люблять читати, але всіх можна спробувати

зацікавити читанням. У НУШ вміння читати і розуміти прочитане є наскрізним умінням для всіх ключових компетентностей.

Головне під час навчання з мови та літератури – сформувати учнів як компетентних мовців і читачів, здатних активно жити й діяти в сучасному світі й саморозвиватися, а не «напхнати» в голови побільше теоретичних понять. Теоретичні знання важливі, але набагато важливіше – навчити використовувати знання на практиці, робити це доцільно, навчити способів вирішувати нові, незнайомі проблеми, з якими доводиться мати справу в реальному житті.

Учителі можуть посприяти заохоченню дітей до читання. Журналістка «Нової української школи» Надія Швадчак на сайті НУШ зібрала поради вчителів, як привернути увагу дітей до книжок (<https://nus.org.ua/articles/yak-zatsikavuty-ditej-chytannyaam-praktychni-porady/>).

Анастасія Величко (розвідка з сайту Барабука – <http://www.barabooka.com.ua/evoli si ja -chitackogo-shhodennika/>): «Порадьте учням відчути себе Гераклом не за силою, а за розумом (виконуючи 12 літературних творчих «подвигів»)... Запропонуйте виготовити стендзи з картою світу, на якій би учасники й учасниці робили позначки у вигляді прaporів країн письменників, книжки яких вони прочитали (наприклад, Ю. Винничук «Місце для дракона» – Україна). Уесь потрібний роздатковий матеріал учасники отримали від мене (прапори, карти, інструкції, звернення, завдання), а втілювали ідею самостійно».

Каріна Фархад (розвідка з сайту Барабука – http://www.barabooka.com.ua/adaptuyemo-dlya-zanyat-use-shho-ye-ushcoli-mrijnikiv/?fbclid=IwAR21fy0WJ8Ns_PuqML7NQJz_cePpVDWTvba5dq3aHVJOKOlfsQUuk3QuFXk): «Попросіть дітей намалювати три різні характеристики-емоції: «сподобалось», «посередньо» та «не сподобалось». Із цих малюнків зробіть стікері. Тепер діти вестимуть читацькі щоденники, а свої стікері будуть клейти до кожної книжки, характеристиці якої він відповідатиме».

Олена Гальвіцька (<https://nus.org.ua/articles/pani-helena-bizhyt-na-robotu-yaky-chytelka-pochatkovuh-klasiv-vypereyla-novuj-standard-na-visim-rokiv/>): «1.

Оберіть дитячу книжку і читайте щодня сторінку-две під час ранкової зустрічі – <https://nus.org.ua/articles/rankova-zustrich-shho-tse-i-navishho/> (для 1-2 класів). Спостерігайте, як усе далі пересувається закладка у книжці, а через місяць уся книга прочитана! Нішо не переконує дітей краще, ніж власний досвід. 2. Читайте СВОЮ книжку (для 3-4 класів). Знаходьте щодня 15 хвилин, коли кожний (і вчитель також) читає СВОЮ книжку в зручному для себе місці: за партою, на килимочку, у куточку. Ми навіть на перервах виходили разом у коридор: я чергувала із книгою у руках, а навколо мене – мої учні, кожен зі своєю. Уся школа дивилася на нас. 3. Створюйте казки. Щотижня діти мають індивідуальні робочі книжечки, у кінці кожної з них я пропоную написати власну казку. Коли таких казок назбирається кілька, створюю книжечку казок, яку діти із задоволенням читають. 4. Робіть рекламу (для 3-4 класів). Учні так цікаво розповідають про книгу, що за нею відразу ж створюється черга однокласників. 5. Робіть уроки «смішного читання». Нехай діти приготують найсмішніші епізоди зі своїх книжок і поділяться ними з однокласниками під час групової роботи».

Проект «Дружня школа» (посилання: <https://nus.org.ua/articles/wowefekt-i-igoky-smishnogo-chytannya-ak-zatsikavuty-ditej-knyzhkamy/>):

– Проведіть батьківські збори і прорекламуйте дитячі книги сучасних авторів. Повірте, багато хто і не знав про їх існування.

– Часто показуйте дітям буктрейлери за новинками літератури, спонукайте до створення реклами цікавих, на їхній погляд, книг.

– Влаштуйте родинний членіж #наша_родина_любить_читати. Розпочніть із власної родини та поширте в соціальних мережах.

– Читайте дітям на уроках емоційно та часто.

Далі – на стор. 16

Просвітницька робота серед здобувачів освіти щодо небезпек у мережі Інтернет

Сучасна молодь народилася і зростає у «цифровому суспільстві». Проте існує невідповідність між сприйняттям молоддю своїх цифрових навичок і здатністю безпечно користуватися й орієнтуватися в цифровому просторі.

У 2020 році виникла нова загроза у суспільстві – пандемія коронавірусу (COVID-19), яка змусила більшість населення світу ізолятуватися вдома та організовувати своє навчання, роботу і дозвілля через Інтернет. Якщо до цього часу питання комунікації в інтернет-просторі було особистим вибором, то в умовах вимушеної ізоляції Інтернет і мобільний зв'язок стали необхідними засобами взаємодії.

Але так зване «безпечне цифрове середовище» принесло із собою багато викликів. Так за рік пандемії у нашому суспільстві стрімко зросла кількість випадків домашнього насилиства, сексуального онлайн-насилиства та почастішали випадки суїциdalної поведінки серед дітей і підлітків.

Соціальна ізоляція, інформаційне перевантаження та новітні форми онлайн-технологій навчання привели до стресу та змін у психічному здоров'ї людей усіх без винятку вікових категорій. Як ми бачимо, в суспільстві відчувається занепокоєння, напруга, тривога, усі ці психічні прояви призводять до нудьгування від самотності, з'являються неконтрольовані прояви агресивної поведінки. Часто ми, дорослі, залишаємо без уваги ці прояви, бо інколи і самі знаходимось у подібних станах. Дитина залишається один на один зі своїми думками, хвилюваннями і, як наслідок, – виникає ризиковані поведінка. Тому так важливо нам, дорослим, саме зараз бути поруч із дітьми, говорити з ними про їхні проблеми.

Суттєву роль у формуванні безпечної поведінки дітей, підлітків і молоді в цифровому просторі має

відігравати система освіти. Ми, освітяни, можемо створити умови безпечної соціалізації особистості у цифровому освітньому середовищі та сприяти формуванню культури взаємодії в галузі інформаційної безпеки, реалізовувати комплексні профілактичні програми.

Так, на базі Дніпровської академії неперервної освіти фахівцями навчально-методичної лабораторії здоров'я зберігаючих технологій розроблено тренінговий курс «Безпека Online».

Саме Дніпропетровська область стала першою в Україні, де розпочато підготовку тренерів за таким спеціалізованим курсом. Матеріали курсу викладено у навчально-методичному посібнику «Безпека Online», який схвалено для використання у закладах освіти Науково-методичною радою МОН України (протокол від 28.08.2020 р. № 2).

Метою тренінгового курсу є системна просвітницька робота серед підлітків і молоді з формування компетентностей щодо безпечної поведінки в цифровому просторі та навчання правилам інформаційної гігієни.

Завданнями тренінгового курсу є:

- надати знання та вміння, які допоможуть підліткам і молоді захиститись від можливої небезпеки та ризиків онлайн;

- ознайомити підлітків і молодь з типовими ситуаціями, в яких вони можуть потрапити в мережі Інтернет;

- надати інформацію підліткам і молоді, куди вони можуть звернутися за допомогою, коли опинилися в небезпечних, ризикованих життєвих ситуаціях.

Тренінговий курс «Безпека Online» розроблено для підлітків віком 14-17 років. Заняття проводяться один раз на тиждень у групі до 15 учасників.

Комплексна програма курсу «Безпека Online» містить п'ять інтерактивних занять:

1. «Інтернет простір – територія моєї безпеки!»

2. «Булінг та кібербулінг – не просто слова, а загроза для підлітка!»

3. «Секстинг, онлайн-спокушання – як не потрапити на гачок кривдника».

4. «Секрети, які турбують – не мовчи, розкажи!»

5. «Підтримка поряд!»

Під час заняття учасники тренінгу дізнаються про плюси та мінуси інтернет-простору, розвивають уміння та навички безпечної цифрової діяльності, вчаться вести конструктивний діалог з віртуальними співрозмовниками та набувають вміння протистояти тиску з їхньої сторони, контролювати та спрямовувати свою діяльність у цифровому просторі. Також підлітки знайомляться із законодавчим забезпеченням їх прав на інформацію та безпечний цифровий простір, дізнаються про корисні інтернет-ресурси та в які установи вони можуть звертатись за допомогою у разі небезпеки.

Завдяки отриманим знанням молоді люди вже зможуть уbezпечити себе в Інтернеті, проаналізувати власну поведінку в цифровому просторі.

У процесі реалізації тренінгової програми нами застосовуються такі методи та форми роботи, як інформаційні повідомлення, мозкові штурми, кейс-стаді, відеообговорення, робота в малих групах, завдяки яким підлітки та молодь самостійно розробляють правила безпечної поведінки в інтернет-просторі.

Тобто, ми пропонуємо детально розроблену освітню технологію психолого-педагогічного супроводу щодо формування безпечної поведінки підлітків і молоді в Інтернеті та інформаційні матеріали для її впровадження. За необхідності структурні компоненти цієї технології можуть використовуватися окремо чи бути адаптовані відповідно до потреб цільової аудиторії –

А ви знаєте з ким спілкується ваша дитина?

дітей, підлітків, молоді, педагогів, батьків та/чи осіб, які їх замінюють.

На сьогодні тренінговий курс «Безпека Online» започатковано та впроваджується на постійній основі серед підлітків, педагогів, батьків у таких закладах освіти: СЗШ № 9 м. Павлограда (директор Л.М. Чернецька), курс упроваджує вчитель основ здоров'я І.А. Сілонченко; Грушівська СЗШ Апостолівського району (дир. Г.Р. Юртаєва), курс упроваджує практичний психолог О.М. Легенька; ліцей № 19 м. Кам'янського (дир. Л.Ф. Сухракова), курс упроваджує соціальний педагог Л.О. Куковенкова; опорний освітній заклад № 1 м. Перещепиного (дир. Т.Г. Малиновська), курс упроваджує практичний психолог А.В. Троніна; Софіївський професійний ліцей смт Софіївки (в.о. директор Т.А. Дзюба), курс упроваджує заступник директора з НВР Т.Г. Дем'яненко; Дніпровський державний технікум енергетичних та інформаційних технологій (дир. А.В. Федько), курс упроваджує практичний психолог О.О. Куян; Покровський центр підготовки і перепідготовки робітничих кадрів м. Покрова (дир. Н.В. Дяченко), курс упроваджує практичний психолог Н.М. Зубенко.

Отже, наші діти, підлітки та молодь мають право отримувати знання і підтримку у використанні цифрового середовища. А надання такої підтримки є спільною відповідальністю педагогів, батьків та громади загалом.

Ірина КОБЗЄВА,
засідіувач навчально-методичної
лабораторії здоров'я зберігаючих
технологій Академії

Дбаємо про безпеку дитини та формування життєвих компетентностей!

Відповідно до програми діяльності Дніпровської академії неперервної освіти, науково-педагогічні та педагогічні працівники здійснюють всеобщу методичну та наукову роботу, спрямовану на допомогу вчителю школи здійснювати освітню діяльність згідно з пріоритетами Концепції «Нова українська школа». Ми знайомимо із новою методичною розробкою працівників Академії та партнерів педагогічних закладів загальної середньої освіти Дніпропетровщини.

До уваги вчителів початкових класів, вихователів груп продовженого дня, заступників директорів із навчально-виховної роботи у початкових класах – новий методичний посібник «Заняття з основ безпеки життєдіяльності». Посібник призначено для застосування учителями школи у 1-4 класах та видруковано видавничу групою «Основа», м. Харків, 2020 р.

Автори посібника – методист навчально-методичної лабораторії інформаційних

технологій та STEM-освіти Академії Еліна Заржицька та заступник директора з освітньої діяльності гімназії № 6 м. Кам'янського, кандидат філологічних наук Олена Федіна.

Пропонований методичний матеріал допоможе провести якісні уроки з предметів «Я досліджую світ», «Мистецтво», під час виховних і тематичних годин спілкування донести до учнів важливу інформацію в невимушений ігровій формі. Цей збірник стане в

нагоді не лише в процесі засвоєння учнями програми, а й сприятиме розвитку м'яких навичок (soft skills), критичного мислення, що відповідає провідній ідеї Нової української школи.

Засвоєння знань відбувається через безпосереднє сприйняття, особисту участь, практичну діяльність кожного учасника освітнього процесу, бо, за принципами НУШ, «граємо навчаючись, навчаємось граючи».

Додаток у посібнику містить твори сучасних

українських письменників регіону, спрямовані на формування в дітей сприйняття свого життя як особливої цінності, розвиток уміння передбачати наслідки своїх вчинків. Посібник має електронний додаток, який містить кольорові наочні матеріали до занять і шаблони масок для інсценувань.

Наш кор.

САМОПІЗНАННЯ І САМОРОЗВИТОК УЧНЯ

Динамічні зміни, що відбуваються в усіх сферах життя суспільства, вимагають підвищеної активності, самостійності і відповідальності людини. Сучасна молодь постійно знаходиться в ситуації вибору тієї чи іншої альтернативи, оцінки своїх потреб, мотивів, цілей і можливостей їх досягнення. Щоб продуктивно вирішувати життєві завдання, необхідно володіти розвиненими об'єктивними якостями, сформованою здібністю до саморозвитку.

Проблема саморозвитку в психології має безліч аспектів розгляду як в теоретичному, так і в практичному планах. Саморозвиток трактують як потребу (С.Д. Максименко); саморух, розвиток дитини внаслідок дії внутрішніх протиріч (Г.С. Костюк); процес становлення, в якому людина бере на себе відповідальність за своє життя, свій шлях (Т.М. Титаренко); свідоме перетворення «Я»-реального в напрямку «Я»-ідеального (Г.О. Цукерман). Значна частина науковців трактує поняття саморозвитку як синонімічне поняттям особистісного розвитку, самовдосконалення, особистісного зростання.

Проведений аналіз робіт Н.В. Богданович, В.Т. Маралова, Л.М. Кулікової, Г.К. Селевко та ін. дозволяє описати процес саморозвитку як три ключові етапи: самопізнання, самопроектування, самореалізацію.

Самопізнання – саморозуміння. Хто я, який я, що у мене добре, що я вмію, що я хочу, хто і що мені подобається, що мені цікаво?

Самопроектування – здатність особистості діяти відносно власного майбутнього, життєвого проекту.

Самореалізація – реалізація власного потенціалу, власних можливостей.

Всі знання особистості про себе отримали назву «Я-концепція».

«Я-концепція» – цілісна, динамічна система уявлень людини про себе, яка складається з усвідомлення своїх фізичних, інтелектуальних, емоційних та інших особливостей; самооцінки та суб'єктивного сприйняття зовнішніх чинників, які впливають на особистість.

«Я-концепція» містить три компоненти: • емоційно-оцінний, що відображає ставлення до себе, своєї діяльності й проявляється в системі самооцінок; • поведінковий – будеться в залежності від перших двох компонентів; • когнітивний образ «Я», який характеризує зміст уявлень про себе.

Існує «Я-минуле», «Я-те-періше», «Я-майбутнє», «Я-ді-намічне», «Я-уявлюване», «Я-маска», «Я-фантастичне» тощо. Розбіжності між «Я-ідеальним» та «Я-реальним» є джерелом розвитку особистості.

«Я-концепція» – відносно стійка, усвідомлена система уявлень індивіда про себе, на основі якої він буде свою поведінку і стосунки з іншими. Вона формується під впливом досвіду кожної людини. За змістом «Я-концепція» може бути позитивною, негативною, амбівалентною.

«Я-концепція» впливає на всі аспекти життя і діяльності людини: задоволення собою, прийняття себе, почуття власної гідності, ставлення до себе.

Центральним компонентом «Я-концепції» є самооцінка особистості. Самооцінка – це та цінність і значущість, якою надає собі індивід. Самооцінка виконує регуляційну і захисну функції, впливає на поведінку, діяльність, розвиток особистості, стосунки з оточуючими. Самооцінка створює основу для сприйняття власного успіху чи неуспіху, досягнень і домагань, є серцевиною самопізнання.

Самопізнання не просто етап саморозвитку з множинним «Я» і самооцінкою, – це фундамент, основа, початок подальшої діяльності особистості над собою. Самопізнання має чіткі закономірності й особливості.

Закономірності самопізнання: • усвідомленість – неусвідомленість. Процес самопізнання безперервний і до певної міри неусвідомлений. Людина живе, вчиться, працює, щось аналізує, щось робить механічно...; • насижність самопізнання на різних етапах життя різна. Воно активізується тоді, коли життя насижене подіями, коли необхідно приймати певні рішення, відповідати...; • незавершеність, пізнати себе повністю неможливо.

Особливості самопізнання

Самопізнання має два етапи. На першому – розуміння себе в системі «Я-інші». На другому – «Я-Я», коли людина оперує знаннями про себе, сформованими в різні часи і за різними обставинами. Самопізнанню також характерна інтенсивність, глибина і обґрунтованість. Крім того, у кожній людині різна здатність до самопізнання. Одні постійно займаються самопізнанням, всебічно знають себе, вміють використовувати ці знання; інші самопізнанням займаються епізодично, знання про себе уривчасті і фрагментарні, дуже часто неадекватні.

Методи та шляхи самопізнання

До методів самопізнання належать: • самоспостереження; • самоаналіз; • самопитування; • самокритика.

Самопізнання здійснюється такими шляхами: • само-спостереження (за діями, вчинками, думками, бажаннями...); • порівняння себе з іншими;

• рефлексія (що я роблю, як я роблю, чому я так роблю?);

- самоперевірка – випробування сил і можливостей; • самоаналіз – на основі самоспостереження людина виділяє свої слабкі і сильні сторони;
- самонаказ – дати собі команду до дій (вимагає розвинуту волю); • самовладнання – утримання від небажаних вчинків;
- самонагляд – самоспостереження за собою; • самоконтроль – запланований і незапланований; • самонавідання – навіювання дій в різних ситуаціях;
- самосхвалення, самопідбадьорювання – схвалення для заохочення; • самоосуд і самопокарання – для зміни поведінки; • утілення бажаного в житті – вирішення життєво важливих завдань.

Самопізнання – основна складова самосвідомості.

Людина розуміє і знає власне тіло, усвідомлює емоції і почуття, свої когнітивні можливості, місце в соціумі і вміння взаємодіяти, розуміє закони Буття, Любові, Людяності. **Тільки самопізнання розкриває перед людиною універсальні можливості саморозвитку.** «Саморозвиток – це творче ставлення індивіда до самого себе, створення ним самого себе в процесі активного впливу на свій внутрішній світ з метою його перетворення» (Н.Р. Битянова).

Саморозвиток – важкий процес створення особистості. Для початку – пізнати себе, визначити свої життєві пріоритети, потім необхідно поставити цілі, куди рухатися, якого результату досягти. Цілі повинні бути не тільки на далеке майбутнє, а й коротко-строковими, щоб отримувати результати постійно. Наступним етапом буде розклад плану – як невеличкими діями досягти необхідного результату і крок за кроком йти до своєї мети, досягати, отримувати результат, вдосконалуватися.

Способи саморозвитку:

- вибрати пріоритети, зрозуміти, що в першу чергу важливо; • сконцентруватися на завданні, намагатися не відволікатися, вміти зупинятися, включати самоконтроль;
- планувати свій день, щоб знати, на що був витрачений час;
- контролювати час, адже він – найважливіший ресурс; • почати спілкуватися з людьми, які можуть за собою повести, наочити новому; • рухатися вперед, навіть маленькими кроками, не стояти на місці, досягати поставлених цілей, ставити перед собою нові завдання.

Саморозвиток включає в себе кілька неодмінних складових: • підвищення власної усвідомленості; • уміння управляти собою; • розвиток сили волі; • цілеспрямованість (життєва мета, життєві стратегії).

Слід зазначити, що потреба в саморозвитку виникає як актуальна саме в підлітковому віці. Але для запуску механізму саморозвитку старшокласнику необхідна допомога дорослого – педагога. І не просто педагога, а компетентного педагога, який розуміється на особливостях розвитку підлітка.

Старший шкільний вік є сенситивним періодом для запуску механізму саморозвитку учнів.

• Перехід від спонтанного до самокерованого розвитку базується на сформованих раніше психологічних якостях особистості (цілісність «Я-концепції», розвинені навички саморегуляції, загальна адаптованість тощо), які одночасно є результатом попереднього особистісного розвитку і каталізаторами подальшого саморозвитку.

• Передумовою запуску механізму саморозвитку є сформована у старшого підлітка домінанта самовдосконалення; формування цієї домінанти є засобом керування дорослими саморозвитком учнів.

• Оскільки теоретичне мислення відіграє провідну роль у розвитку особистості, запускові механізми саморозвитку передує оволодіння стратегіями самопобудови.

• Теоретичне проєктування учнями власного розвитку має закріплюватись у практичній діяльності; умови навчально-виховної діяльності здатні надати учням такий «полігон», де дорослий виконує роль вчителя, провідника і співдослідника.

Педагогічними основами процесу саморозвитку особистості учнів є: • Відмова від авторитаризму, примітивізму • Розуміння педагогами особистісної неповторності учня, вивчення його індивідуальних інтересів, нахилів, здібностей.

• Стимулювання особистості підлітка до саморозвитку.

Виділяємо такі способи створення педагогічних умов, за яких в учнів відбувається формування потребо-мотиваційної сфери.

У навчанні: • новизна матеріалу, який вивчається; • використання яскравих прикладів і фактів;

• застосування евристично-пошукових і дослідницьких прийомів навчальної роботи; • неприпустима критика підлітка, можна лише направити, скорегувати і дати зрозуміти власні помилки, в конструктивній тональності вирішити всі аспекти саморозвитку без висміювань і докорів.

У системі позаурочної роботи: • висока змістовність виховної діяльності; • різноманітність форм і постійне їх оновлення; • опора на самодіяльність і самостійність учнів; • виховання життєстійкості, змісту власної професії, життєвих стратегій, життєстійкості в умовах сьогодення і сучасного ринку праці.

готовності до змін; • розширення соціально значущої діяльності і позашкільних зв'язків;

• романтична спрямованість, дискусійність, привабливість заходів; • підвищення ефективності самоврядування, самоорганізації, відповідь перед собою за наслідки зробленого за день, тиждень, місяць, рік; • розробка програми самовдосконалення, хронометраж часу, його раціональне використання; • сім'я відіграє важливу роль у саморозвитку підлітка, тому необхідно проводити відповідну профілактичну і корекційну роботу школи з батьками, тільки в такому тандемі можна досягнути очікуваних результатів.

У системі психологічного супроводу: • поглиблення самопізнання підлітків через застосування спеціальних тестових завдань, що розкривають актуальні і потенційні рівні розвитку знань, умінь і особливо творчих здібностей та інших особистих якостей підлітків; • спонукання учнів до творчої рефлексії, до осмислення своїх позитивних якостей і недоліків, до знаходження помилок, їх аналізу й осмислення; • тренінги самооцінки, самопізнання, саморозвитку, життєстійкості, вибору професії; • консультування, допомога в плануванні майбутнього старшокласників.

Список умов, безперечно, можна продовжити, і для кожного закладу освіти ці умови будуть різними, але існують як мінімум три головні умови, які впливають на здатність учня до саморозвитку: • дуже важливо, щоб поруч із підлітками був розумний і компетентний дорослий, який міг би виступити в ролі помічника; • щоб підліток розвивався, у нього повинні бути засоби, «інструменти» для самостійного розвитку; • щоб підліток володів засобами й «інструментами» власного саморозвитку, знав зміст власної діяльності на кожному етапі саморозвитку (самопізнання, самопроектування, самореалізація), розумів, що він сам обирає своє майбутнє (професію, сім'ю, друзів, діяльність...), що життя людини – постійний особистісний рух вперед.

Водночас, накопичений суттєвий психолого-педагогічний досвід в роботі по саморозвитку учнів, не вирішив проблему готовності дорослих – вчителів, батьків, шкільних психологів – до супроводу саморозвитку старшокласників, вибору ними майбутньої професії, життєвих стратегій, життєстійкості в умовах сьогодення і сучасного ринку праці.

Вікторія КРОТЕНКО,
Олена ХОМИЧ,
старші викладачі
кафедри психології Академії

Розвиток творчих здібностей дитини як передумова успішної соціалізації особистості

Творчість необхідна кожній людині не тільки для того, щоб створювати велиki відкриття. Творчий потенціал потрібен для того, щоб зрозуміти себе, знайти своє місце у світі, зробити своє життя змістовним і цікавим.

Сучасний світ розвивається дуже швидко та динамічно. Вижити, відбутися в ньому, спираючись на стереотипи, складно. На життєвому шляху людину спіткають багато проблем. Щоб їх вирішити, необхідно проявляти активність, творчі здібності, продуктивне мислення. Готовність до творчості та відповідальності не виникають самі по собі. Все треба розвивати.

Послідовно, системно використовуючи всі прийоми та методики, ми виховуємо творчих, гармонійно розвинених дітей. Це має вплинути на їх соціалізацію, що і є головною ідеєю, яка об'єднує наших педагогів.

У Центрі усі – діти, батьки та педагоги – перебувають у творчому процесі. Діти вчаться у дорослих, дорослі – у дітей.

Процес зачленення дітей до творчої діяльності відбувається за їх особистим бажанням. Навчання в Центрі доступне кожному, і ми пропонуємо дітям різні види творчості: образотворчу, хореографічну, вокальну, прикладну та технічну.

Дитяча творчість багаторізноманітна. З віком у дітей інтереси можуть змінюватися, а з ними змінюються і види творчості. Зміна зацікавленості досить закономірна. Дитина шукає себе, може спробувати себе у тому, що їй раніше було невідоме.

У гуртках технічної творчості – авіамодельному, робототехніки, картингістів – розвивається інтерес до техніки та наукових досліджень, розкриваються винахідницькі здібності дітей і здійснюються перші кроки у виборі професії.

Заняття у гуртку «Цифрове фото» сприяє зачлененню до мистецтва. Гуртківці беруть участь у конкурсах, мріють стати справжніми фотографами-професіоналами та створювати свої виставки, які будуть цікаві для багатьох глядачів.

Деякі люди помилково вважають, що акторська майстерність потрібна тільки майбутнім акторам. Та, насправді, це – основа успіху у

безлічі професій і взагалі у житті.

Актормська майстерність надає сміливості, вчить публічним виступам без хвилювань, допомагає боротися з сором'язливістю, дає можливість проявити лідерській організаторські здібності.

Лідерський досвід корисний для дітей. Це досвід соціально відповідальної поведінки, досвід визнання, це досвід набуття високої самооцінки.

Змагання зі спортивного туризму загартовують характер, випробовують на міцність, розвивають фізичну силу, силу волі, витримку. У дітей, які навчаються у туристичних гуртках, формується дуже важливі навички та вміння виживання в незвичайних умовах. Під час туристичних ігрових програм та екскурсій розширюється кругозір дітей, змінюється громадянська позиція.

У гуртках декоративно-ужиткового мистецтва діти та дорослі створюють чудові речі. Уміння доводити розпочате діло до кінця, бути зібраним і наполегливим – такі вольові якості розвиваються у дітей в процесі виконання роботи. Коли діти створюють колективні вироби, вони об'єднуються, домовляються про послідовність. Вони вчаться діяти злагоджено, працювати у команді. Діти знайомляться з народними традиціями та мистецтвом і вчаться цінувати культурні надбання України, розвивають патріотичні почуття.

Розвиток творчих здібностей впливає на становлення особистості дитини. Діти, які розвивають творчі здібності, краще розуміють себе та свої бажання. Коли дитина відчуває себе творцем, радіючи своїм успіхам і отримуючи позитивну оцінку від дорослих – вона росте та розвивається спокійно й гармонійно, її самооцінка стабільна, вона навчається оцінювати результати своєї роботи адекватно.

Усім нам необхідно, щоб поруч були люди, які б нас розуміли і надихали на творчість. Тоді відчуваєш піднесення, прилив сил і бажання творити.

Коли діти виконують творчі завдання, вони звикнуть мислити і діяти самостійно. Це дуже важливий фактор у розвитку особистості. Заняття творчістю не тільки допомагає дитині

досягти успіху, а також відчувати себе комфортно там, де потрібно дати оцінку ситуації, проявити винахідливість, чесність, вирішити труднощі соціального характеру.

Розвиток творчості формує здатність бачити речі та події з різних боків. У дорослому житті такі навички допомагають людині надовго не зосереджуватися на проблемі та бачити декілька шляхів її вирішення.

Хочу процитувати слова однієї з мам: «Мені дуже присміло, що моя донька ходить в Центр не тому, що так потрібно, а тому, що їй подобається. Для неї це дуже важливо та цінно».

Заняття вокalom і хореографією дисциплінують, розвивають почуття відповідальності, силу волі, працелюбності, витривалості і самостійності. Під час конкурсів розвивається здоровий дух суперництва та прагнення перемогти, вміння гідно сприймати поразки. Коли дитина танцює, співає, вона відчуває себе частиною колективу, а також виражає свою індивідуальність.

Цитую педагога з вокала: «У нас особливі діти. Вони захоплені цікавими справами! Діти у процесі навчання вокалу розкриваються, стають впевненими у собі. А ще вони в школі – лідери, оскільки вони вміють робити те, що не вміють робити інші».

Ми виховуємо дітей, здібних до самовизначення.

У студії «Дизайн одягу» у дітей розвиваються навички професійного та соціального партнерства. Юні майстри роблять викрійки, шиють одяг і представляють свої роботи на конкурсах дизайнерів одягу. Випускниці студії вступають до коледжів технології та дизайну. Так захоплення становится професією.

Гармонія і краса, яку діти відчувають, навчаючись у гуртках естетичного напряму, – сприяють природному дитячому бажанню перетворювати світ на краще.

Заняття у гуртках образотворчого мистецтва вчить дітей бачити прекрасне в простих речах, формує вміння цінувати красу рідного краю. Використовуючи різні техніки малювання, діти можуть виразити себе та свій світогляд. Усі навички, які діти отримують під час заняття, можуть стати у нагоді в самих різних ситуаціях.

Усім потрібно розвивати творчі здібності. Продавець красиво оформить вітрину, кондитер створить оригінальне тістечко. Не менш важливо – створити затишок вдома, вміти підібрати гарний одяг.

Сучасною і своєчасною є інтегрована програма живопису та графіки з комп’ютерною графікою, дизайном і анімацією. Наші діти навчаються цьому.

Інтернет-технології – яскравий приклад того, як усе стрімко розвивається. Гурток інформатики і комп’ютерної техніки розкриває можливості та перспективи, дає знання, які необхідні практично усім, орієнтує на вибір професії у сфері інформаційних технологій.

У наш технологічний інформаційний вік кожна дитина повинна оволодіти базовими IT-навичками. Формування навичок використання Інтернету з метою пізнання та протистояння інтернет-залежності – це і є завдання соціалізації сьогодні.

Існує багато причин, які спонукають і до вивчення іноземних мов. Та, правда, – навіщо?

Велика кількість важливої інформації представлена англійською мовою – це основні наукові роботи та досягнення у різних галузях. Тому знання іноземної мови – це уже не професія, а необхідні навички для сучасної людини. Це так, як оволодіти читанням і письмом у минулому сторіччі.

У Центрі діти вивчають англійську та французьку мови. Перевагою програм вивчення іноземної мови у Центрі є розвиток комунікативної культури, можливість самопрезентації у новому мовному осередку, вільне, комфортне спілкування з однолітками-однодумцями.

У Центрі навчаються і почувають себе комфорто діти, які потребують особливі уваги, діти з обмеженими можливостями: тут кожен знайшов для себе творчу справу до душі.

Центр компенсує те, що дитині не додали в родині та у школі. Чим більше джерел розвитку, тим краще дитина адаптується до життя.

У школі дитина може бути непомітною, а в Центрі вона має можливість завдяки новим знанням і творчому розвитку проявити себе по-новому та розкрити свій талант художника, співака, відчути

впевненість у собі й самоствердитися як творча особистість.

Під час занять різними видами творчості відбувається не тільки саморозвиток особистості через самостійно обрану діяльність, але й здійснюється соціальна адаптація – завдяки участі великої кількості людей з подібними інтересами та зацікавленістю.

Нам не потрібно моделювати різні ситуації, оскільки між кожен день знаходимось в таких ситуаціях, в яких необхідно робити вибір, переворювати себе, одним словом, зростати, працювати над собою. Це стосується будь-якої творчої діяльності – вокалу, хореографії, туризму, малювання, виготовлення іграшок, технічної творчості. Соціальне загартування постійне.

Неможливо представити дитяче об'єднання без дружби, взаєморозуміння та взаємодопомоги. Емоційний зв’язок особистості з групою є не тільки результатом успішної взаємодії з оточуючими, а й рушійною силою її майбутньої ефективної взаємодії у суспільстві.

У кожному творчому колективі Центру традиційно проводяться свята. Це час активного спілкування і відпочинку.

Дозвілля для підлітків багато значить – це благодатна сфера для сприйняття себе, своїх якостей, переваг і недоліків у порівнянні з іншими однолітками, це сфера, в якій виступаючи в нових соціальних ролях, не схожих на сімейні та шкільні, вони особливо виразно розкривають свої природні потреби у свободі й незалежності, активній діяльності й самовизначенні.

Позашкільний педагогічний процес – це цілісна система, продовження діяльності школи у формуванні життєво важливих компетенцій, які допомагають дитині: пізнати себе, свої можливості, ресурси, бажання; пізнати людей, навчитися спілкуватися та взаємодіяти з оточуючими; пізнати світ, розширити кругозір, приймати зміни, швидко адаптуватися у нових умовах; набувати необхідні знання і використовувати їх в житті для саморозвитку та самовдосконалення.

Віра КОТОВА, методист Центру позашкільної роботи та дитячої творчості, м. Кам'янське

СВЯТКУВАННЯ ВЕЛИКОДНЯ

Великдень є найдавнішим святом християнського світу. Він святкувався вже в апостольський час. Давня Церква у Великодні поєднувала два спогади – про Страждання і Воскресіння Христове та присвячувала його святкуванню дні, що передували Воскресінню і наступні за ним. Для позначення тієї та іншої частин свята вживалися особливі найменування – Пасха Страждань, або Пасха Хресна і Пасха Воскресіння. Згідно з характером спогадів перші з цих днів вшановувалися постом, другі – урочистою радістю. Згодом ці дні отримали назви Страсного тижня і Світлої седмиці.

У перші століття християнства Великдень святкували не скрізь в один час. На Сході, в малоазійських церквах, його святкували на 14-й день нісана (за нашим часом березень - квітень), на який би день тижня не випадало б це число. Західна Церква здійснювала його в першу неділю після весняного повного місяця. Спроба встановити згоду між Церквами в цьому питанні була зроблена при святому Полікарпі, єпископі Смирнському, в середині II ст. I Вселенський Собор 325 року визначив святкувати Великдень повсюдно в один час. З древнього часу Православні Помісні Церкви визначають дату святкування Великодня по так званій олександрійській пасхалії: в першу неділю

після пасхального повного місяця, в межах між 22 березня і 25 квітня (за юліанським календарем). На VI Вселенському Соборі було вирішено іншу розбіжність про час припинення посту перед Великоднем: було встановлено припинити піст в середні години ночі після Великої суботи.

Величі світлого свята Пасхи відповідає висока і особлива урочистість, якою супроводжуються богослужіння в перший день Пасхи і всю Світлу седмицю.

Темний одяг священнослужителів змінюється на світлий. До початку пасхального богослужіння з вечора в храмі читаються Діяння апостолів як складові непорушного свідоцтва істини Воскресіння Христового.

До початку пасхальної служби храм за стародавнім звичаєм наповнюється фіміамом. Під час пасхального богослужіння в церквах запалюються всі світильники, а парафіяни тримають у руках свічки на знак повної духовної радості.

З часів апостольських Церкви здійснює пасхальне богослужіння вночі. Подібно обраному народу, який має звичай не спати в ніч свого визволення від єгипетського рабства, і християни не сплять в священну і святкову ніч Світлого Воскресіння Христового.

Свято Пасхи з часу його встановлення було світлим, загальним, тривалим христи-

янським торжеством. Від днів апостольських християнська Пасха, як і старозавітна, тривала сім або вісім днів і називалася світлою седмицею.

Світла седмиця закінчується на восьмий день – у Неділю про Фому іздавна становила особливе торжество: ніби заміну, повторення самого пасхального дня, від чого і була названа Антипасхою. З цього дня починається коло тижнів цілого року, тому Антипасха називається ще Тижнем новим, Днем поновлення, Оновленням. Такі назви тим більше відповідають цьому дню, що в день восьмий Ісус Христос благоволив оновити радість Свого Воскресіння новим Своїм явленням апостолам, зокрема апостолу Фомі дотиком виразок Господа упевнитися в дійсності Його Воскресіння, в спогад чого ця неділя отримала також назву «Неділя про Фому» (в просторіччі Фомина неділя, а також Радісна неділя).

Після Свого Воскресіння Ісус Христос перебував на землі сорок днів, навчаючи апостолів. Тому і Свято Пасхи святкується протягом сорока днів.

Після Великодня, починаючи з неділі про Фому до П'ятидесятниці, налічується сім тижнів.

Всі тижні після Пасхи, кожен з яких має особливе значення, присвячені і спогаду Воскресіння Христового,

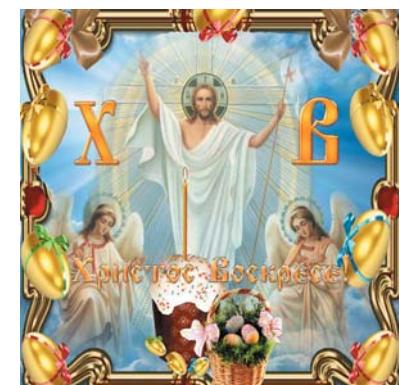
що відбувається в службах неділь тижнів.

Після другої неділі про Фому – наступає неділя святих жон-мироносиць. У цю неділю загадуються святі жінки-мироносиці, праведні Йосип Аrimafейский і Никодим – таємні учні Христові, які були свідками смерті та Воскресіння Господа.

Спогад свідків поховання і Воскресіння Господнього ніби переносить нас на Голгофі до Хреста Христового, з якого знімають пречисте Його тіло Йосип та Никодим, і в сад до труни, де вони покладають тіло Ісуса Христа і де потім мироносиці першими сподобляються бачити воскреслого Господа. У цей день загадується і хрест, і рятівна смерть Ісуса Христа, славне Його Воскресіння. А потім вже – святий подвиг віри і любові учнів й учениць.

А четвертої неділі після Пасхи загадується зцілення розслабленого, що був у недузі 38 років (Ін. 5. 1-14), вчинене словом Ісуса Христа в другий рік Його євангельської проповіді під час іудейської П'ятидесятниці. У зціленні розслабленого ми бачимо благовістя про силу і славу Христа розіп'ятого, але Воскреслого.

Недільне богослужіння п'ятоГО тижня присвячені євангельській бесіді Ісуса Христа з жінкою самарянкою в перший рік Його євангельської проповіді. Згадується, як Ісус

Христос Своїм благодатним словом, живою мудрою бесідою, глибиною Свого внутрішнього світу відроджує душі людей, підтримує духовно занепалих, повертаючи на істинний шлях тих, хто відійшли від нього.

У неділю шосту після Пасхи загадується повернення Ісусом Христом в Єрусалим зору сліпонародженому в третій рік Його євангельської проповіді, в свято оновлення храму (Ін. 7, 2; Ін. 10, 22). Це чудо відкриває Божественну силу і славу Воскреслого Господа, Який є істинним Світлом. Співи цієї неділі нагадують і про духовне прозріння сліпого, про поступове зростання його віри в Ісуса Христа.

Складені великодні пісні пройняті глибокими думками і різноманітними святыми почуттями. У них і глибока жалість до нещасних страждених, і сакральне благоговіння перед всемогутністю Божою, звернені до кожної душі, щоб змотивувати її хоч інколи піднімати свої очі до Неба.

Олена РОГОВА,
професор кафедри
філософії Академії,
доцент, кандидат
філософських наук

Як бібліотека Великдень святкує

Великдень, мабуть, найсвітліше свято. Адже саме в цей день серця людей наповнюються дивовижною радістю та всепрощенням до кожного! І люблячі душі єднаються разом під дзвін, що сповнює тіло духом свободи. Чи це не диво? Бо свято Великодня кожного року має різну дату і «навмисне» морально підготуватися до цього натхненого дня, мабуть, неможливо.

Дніпропетровська обласна бібліотека для дітей також кожного року переживає подібні відчуття. Та неперевершений настрій посилюється завдяки атмосфері, яку створюють фахівці бібліотеки. До карантину

діти мали можливість бути присутніми на численних заходах, що робили різні відділи бібліотеки.

Але незважаючи на карантинні обмеження фахівці відділу обслуговування дітей дошкільного та молодшого шкільного віку підготували багато майстер-класів. Один з них має назву «Курчатко». Атмосфера спільної праці допомагає маленьким читачам не лише дізнатися про цікаві традиції, а й здружитися один із одним. У планах також провести новий майстер-клас під назвою «Великодній mood». Що там буде? Слідкуйте за новинами у соціальних мережах! А ще для

наймолодших читачів співрацівники організували неймовірну лялькову виставу «Пасхальне яєчко».

Відділ мистецтв теж порадував готовністю до Великодня. Напередодні свята на майстер-класі «Вчимося малювати писанку» оглядали художні варіації та шукали способи зробити свою писанку більш креативною. Також в нагоді стали інформаційна година «З історії виникнення Великодня», яка розкрила цікаві факти з появи свята, та віртуальна подорож «Музей Писанки в Коломиї». І куди ж у мистецтві без пісень? «Писаночка» – Великодні дитячі пісні – саме так

називався музичний вернісаж різних тематичних композицій для діточок.

Відділ обслуговування дітей середнього та старшого шкільного віку напередодні Світлої неділі підготував годину народозванства «І буде радісне осяйне Воскресіння».

Користується популярністю виставка пасхальних яєць «Сяєво Великоднє писанки». Кожна писанка несе в собі унікальний культурний код регіону. Також виставка слугує для пояснення традиційних українських рослинних і тваринних символів. Крашанки, дряпанки, крапанки, мальованки... Ось про такі та інші види писанок дізнаються юні читачі у старшому відділі. Адже знання – це сила! А цікаві знання – приемне дозвілля.

Бібліотека чекає на читачів. Усім бажаємо теплого, сонячного настрою та натхнення напередодні дивовижних свят!

Єлизавета КОНДРАШОВА,
фахівець Дніпропетровської обласної бібліотеки для дітей

Великодні клопоти

Христиночка вийшла на подвір'я. Яскраво світило вранішнє сонечко, виспівували з присвистом меткі пташки, снуючи поміж гіллям розлогого горіха, що ріс біля хати. Дівчинка була у гарному настрої, адже цієї ночі вони з родиною ходили до церкви на всю ніч, як казала бабуся – «на Веснощну»: у ніч на Великдень.

А напередодні був Страсний тиждень. Ох, і забігалася ж Христиночка на цьому тижні! Треба було і мамі допомогти прибрести в хаті, і бабусі. А ще – у дворі тато з дідусем затягали прибрання сміття, що зібралися після зими! Бабуся говорила, що цей тиждень перед Великоднем дуже важливий – це час прощання з непотрібом. Тому і наводять усі лад в домівках і на подвір'ях. Щоб з'явилось щось нове, треба звільнити для нього місце від старого!

А що вже говорити про Чистий Четвер! У цей день до схід сонця прокинулись, худобу почистили, самі помислися. А Христиночці тато і волоссячко підрівняв, аби воно пишно росло. Того ж таки дня бабуся, дочекавшись коли всі розійдуться у справах, ще і тісто на пасочки поставила. Христиночка, на жаль, не допомагала їй у цьому, бо саме була у школі. Але, коли повернулася зі школи, то з бабусею тісто по формочках розкладала. Форми були різні за розміром: пасочку з великої форми бабуся обклала писанками та поставила на покуті. Невеликі пасочки взяли до церкви та освятили. Іншими пасочками пригощали діток, Христининих подружок.

У Страсну П'ятницю дівчинка разом із мамою та бабусею розписували писанки. Бабуся тихен'ко розповідала, які орнаменти треба наносити та що вони означають. Дуже сподобалося Христиночці виписувати «сосонки», «смерічки» та «ялинки». Мабуть тому, що їх було виконувати найлегше. А вважаються вони символами вічної молодості, здоров'я, росту та безсмертя.

У суботу всі були у піднесеному настрої. У другій половині дня Христиночка допомагала бабусі складати Великодній кошик. Крім пасочок та писанок, до кошика поклали кільце ковбаски, по шматочку сала та запеченого м'яса. Кошик прикрили вишитою серветкою. Цю серветку ще взимку вишила мама. На ній з одного боку були вишиті слова «Христос Воскрес!», з іншого – «Воістину Воскрес!», а посередині – пасочка та яскраві писанки.

Ось так і пройшов Страсний тиждень. Зі світлими думками зустріла Великдень Христиночкіна родина!

**Валентина ПУСТОВА,
вчителька початкових класів
Чаплинської філії І-ІІ ступенів
Чаплинської опорної
СЗШ Дубовиківської ОТГ
Васильківського району**

Великодній паротяг

На уроці діти розмальовували писанки, готовуючись подарувати їх своїм близьким на Великдень.

Тільки Данько сидів сумний. Його дідусь раптово потрапив до лікарні. А саме на Великдень той обіцяв показати онуку справжнісінський паровик, який вже багато-пребагато років спочивав у локомотивному депо. Коли діду було скільки років, стільки тепер Данькові, паровик, фирмуючи парою, тягав залиницею вантажні та пасажирські потяги.

Дідусь змолоду і до пенсії водив потяги, тільки працював не на паротягу, а на сучасному тепловозі. Проте розповідав частіше про старенького паротяга та його пригоди. Мовляв, що коли доторкнешся до нього, то всі мрії здійсняться. А мрій у Данька було ой як багато! Хоча тепер зосталась одна: щоб видужав дідусь і скоріше повернувся з лікарні додому.

...Хлопчик і не помітив, як почав малювати на яєчку паротяг. Данько отямився лише тоді, коли почув, як пірснула зі сміху Лесья – його сусідка по парті.

До них підійшла вчителька.

– Тамаро Миронівно, – глузливо кинула дівчинка, – Данько знову часи поплутав: за Ісуса Христа паровиків не було...

– Можливо... – погодилася вчителька й погладила Данька по голові.

Насмішкувата Леська хотіла ще вставити якусь шпильку. Та їй не дав це зробити дзвінок, який сповістив закінчення уроку. В класі зробилось, як завжди, шумно й галасливо – всі почали збиратись додому.

Данько обережно заховав яйце до свого заплічника.

Зранку на Великдень Данько з батьками пішов до церкви. І коли батюшка освячував Великодні кошики зі всілякими найдками, хлопчик поклав тихен'ко до кошика і свою писанку з паротягом.

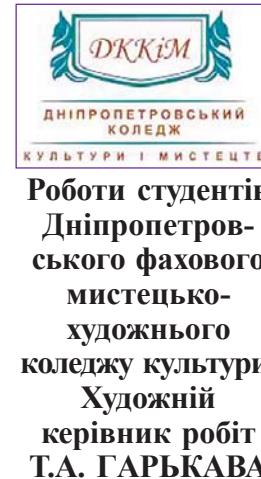
А повертаючись з батьками додому повз локомотивне депо, хлопчик побачив на залиниці паротяг. Той самий, про якого розповідав дідусь... Водночас татові подзвонив дідусь і сказав, що значно краще себе почуває.

За кілька днів дідуся виписали з лікарні.

Юрій КЛЮЧ, м. Апостолове

Панно «Великодні писанка»
Тетяна ГАРЬКАВА

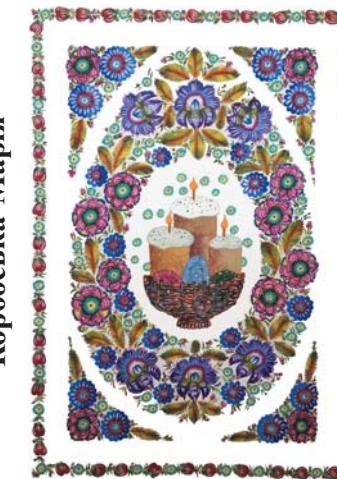
Роботи студентів
Дніпропетров-
ського фахового
мистецько-
художнього
коледжу культури.
Художній
керівник робіт
Т.А. ГАРЬКАВА

Панно «Великодні барви».
Масловська Марина

«На Великдень».
Коробська Марія

«Весняні барви».
Миронюк Кароліна

Тарас Шевченко

На Великдень на соломі
Против сонця діти
Грались собі крашанками
Та й стали хвалитись
Обновами. Тому к святкам
З лиштвою пошили
Сорочечку. А тій стьожжу,
Тій стрічку купили.
Кому шапочку смушеву,
Чобітки шкапові,
Кому світку. Одна тільки
Сидить без обнови
Сирітка, рученята
Сховавши в рукава.
– Мені мати куповала.
– Мені батько справив.
– А мені хрещена мати
Лишту вишивала.
– А я в попа обідала,
Сирітка сказала.
Перша половина 1849, Косарал

Сл. Т.Шевченко
Муз. О.Попцовой-Ломакиной

На Великдень
Andante. Задумано

Piano
Voice

16
ко-му сін-чу-
Ох- на пль-но
сп-до-ві-но-ві-
ні-
си-ді-ть бе-бо-но-ві-
ні-
18
а tempo
Ох-на пль-но
си-ді-ть бе-бо-но-ві-
ні-
21
а tempo
24
а tempo
26
а tempo
28
а tempo
30
а tempo
32
а tempo
34
а tempo
36
а tempo
38
а tempo
40
а tempo
42
а tempo
44
а tempo
46
а tempo
48
а tempo
50
а tempo
52
а tempo
54
а tempo
56
а tempo
58
а tempo
60
а tempo
62
а tempo
64
а tempo
66
а tempo
68
а tempo
70
а tempo
72
а tempo
74
а tempo
76
а tempo
78
а tempo
80
а tempo
82
а tempo
84
а tempo
86
а tempo
88
а tempo
90
а tempo
92
а tempo
94
а tempo
96
а tempo
98
а tempo
100
а tempo
102
а tempo
104
а tempo
106
а tempo
108
а tempo
110
а tempo
112
а tempo
114
а tempo
116
а tempo
118
а tempo
120
а tempo
122
а tempo
124
а tempo
126
а tempo
128
а tempo
130
а tempo
132
а tempo
134
а tempo
136
а tempo
138
а tempo
140
а tempo
142
а tempo
144
а tempo
146
а tempo
148
а tempo
150
а tempo
152
а tempo
154
а tempo
156
а tempo
158
а tempo
160
а tempo
162
а tempo
164
а tempo
166
а tempo
168
а tempo
170
а tempo
172
а tempo
174
а tempo
176
а tempo
178
а tempo
180
а tempo
182
а tempo
184
а tempo
186
а tempo
188
а tempo
190
а tempo
192
а tempo
194
а tempo
196
а tempo
198
а tempo
200
а tempo
202
а tempo
204
а tempo
206
а tempo
208
а tempo
210
а tempo
212
а tempo
214
а tempo
216
а tempo
218
а tempo
220
а tempo
222
а tempo
224
а tempo
226
а tempo
228
а tempo
230
а tempo
232
а tempo
234
а tempo
236
а tempo
238
а tempo
240
а tempo
242
а tempo
244
а tempo
246
а tempo
248
а tempo
250
а tempo
252
а tempo
254
а tempo
256
а tempo
258
а tempo
260
а tempo
262
а tempo
264
а tempo
266
а tempo
268
а tempo
270
а tempo
272
а tempo
274
а tempo
276
а tempo
278
а tempo
280
а tempo
282
а tempo
284
а tempo
286
а tempo
288
а tempo
290
а tempo
292
а tempo
294
а tempo
296
а tempo
298
а tempo
300
а tempo
302
а tempo
304
а tempo
306
а tempo
308
а tempo
310
а tempo
312
а tempo
314
а tempo
316
а tempo
318
а tempo
320
а tempo
322
а tempo
324
а tempo
326
а tempo
328
а tempo
330
а tempo
332
а tempo
334
а tempo
336
а tempo
338
а tempo
340
а tempo
342
а tempo
344
а tempo
346
а tempo
348
а tempo
350
а tempo
352
а tempo
354
а tempo
356
а tempo
358
а tempo
360
а tempo
362
а tempo
364
а tempo
366
а tempo
368
а tempo
370
а tempo
372
а tempo
374
а tempo
376
а tempo
378
а tempo
380
а tempo
382
а tempo
384
а tempo
386
а tempo
388
а tempo
390
а tempo
392
а tempo
394
а tempo
396
а tempo
398
а tempo
400
а tempo
402
а tempo
404
а tempo
406
а tempo
408
а tempo
410
а tempo
412
а tempo
414
а tempo
416
а tempo
418
а tempo
420
а tempo
422
а tempo
424
а tempo
426
а tempo
428
а tempo
430
а tempo
432
а tempo
434
а tempo
436
а tempo
438
а tempo
440
а tempo
442
а tempo
444
а tempo
446
а tempo
448
а tempo
450
а tempo
452
а tempo
454
а tempo
456
а tempo
458
а tempo
460
а tempo
462
а tempo
464
а tempo
466
а tempo
468
а tempo
470
а tempo
472
а tempo
474
а tempo
476
а tempo
478
а tempo
480
а tempo
482
а tempo
484
а tempo
486
а tempo
488
а tempo
490
а tempo
492
а tempo
494
а tempo
496
а tempo
498
а tempo
500
а tempo
502
а tempo
504
а tempo
506
а tempo
508
а tempo
510
а tempo
512
а tempo
514
а tempo
516
а tempo
518
а tempo
520
а tempo
522
а tempo
524
а tempo
526
а tempo
528
а tempo
530
а tempo
532
а tempo
534
а tempo
536
а tempo
538
а tempo
540
а tempo
542
а tempo
544
а tempo
546
а tempo
548
а tempo
550
а tempo
552
а tempo
554
а tempo
556
а tempo
558
а tempo
560
а tempo
562
а tempo
564
а tempo
566
а tempo
568
а tempo
570
а tempo
572
а tempo
574
а tempo
576
а tempo
578
а tempo
580
а tempo
582
а tempo
584
а tempo
586
а tempo
588
а tempo
590
а tempo
592
а tempo
594
а tempo
596
а tempo
598
а tempo
600
а tempo
602
а tempo
604
а tempo
606
а tempo
608
а tempo
610
а tempo
612
а tempo
614
а tempo
616
а tempo
618
а tempo
620
а tempo
622
а tempo
624
а tempo
626
а tempo
628
а tempo
630
а tempo
632
а tempo
634
а tempo
636
а tempo
638
а tempo
640
а tempo
642
а tempo
644
а tempo
646
а tempo
648
а tempo
650
а tempo
652
а tempo
654
а tempo
656
а tempo
658
а tempo
660
а tempo
662
а tempo
664
а tempo
666
а tempo
668
а tempo
670
а tempo
672
а tempo
674
а tempo
676
а tempo
678
а tempo
680
а tempo
682
а tempo
684
а tempo
686
а tempo
688
а tempo
690
а tempo
692
а tempo
694
а tempo
696
а tempo
698
а tempo
700
а tempo
702
а tempo
704
а tempo
706
а tempo
708
а tempo
710
а tempo
712
а tempo
714
а tempo
716
а tempo
718
а tempo
720
а tempo
722
а tempo
724
а tempo
726
а tempo
728
а tempo
730
а tempo
732
а tempo
734
а tempo
736
а tempo
738
а tempo
740
а tempo
742
а tempo
744
а tempo
746
а tempo
748
а tempo
750
а tempo
752
а tempo
754
а tempo
756
а tempo
758
а tempo
760
а tempo
762
а tempo
764
а tempo
766
а tempo
768
а tempo
770
а tempo
772
а tempo
774
а tempo
776
а tempo
778
а tempo
780
а tempo
782
а tempo
784
а tempo
786
а tempo
788
а tempo
790
а tempo
792
а tempo
794

35-ТИ РОКОВИНИ АВАРІЇ НА ЧОРНОБИЛЬСЬКІЙ АЕС

35 років тому відбулась трагічна подія – аварія на Чорнобильській АЕС, яка негативно вплинула на довкілля, України, Європи та людську діяльність, пов'язану із атомною енергетикою.

Ми подаємо для педагогічних працівників закладів освіти Дніпропетровської області рекомендації Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти» (Додаток до листа ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» 30.03.2021 № 22.1/10-771) щодо проведення заходів у закладах освіти, присвячених 35-им роковинам аварії на Чорнобильській атомній електростанції.

Подія 26 квітня 1986 року стала однією з наймасштабніших трагедій не лише для українського народу, а й для всього людства. Вибух на ЧАЕС впливув на життя мільйонів людей. Освіта не може залишити цей трагічний факт минулого століття без уваги.

Одним із завдань закладу освіти є формування навичок у здобувачів освіти вболівати за долю своєї країни, вміння протистояти злу, насильству, несправедливості та руйнуванню навколошнього світу.

На виконання пункту 16 Розпорядження КМУ від 24 лютого 2021 року № 170-р «Про затвердження плану заходів, пов'язаних із 35-ми роковинами Чорнобильської катастрофи» рекомендуємо провести в закладах освіти з 12 квітня по 7 травня 2021 року тематичні заходи, присвячені цій трагічній даті в історії України.

Заходи, мають об'єднати учнівські, педагогічні колективи та батьківську громадськість.

У закладах освіти заходи можуть проходити у різних форматах (онлайн, офлайн, змішаний). Використання ІКТ під час підготовки до виховного заходу практично завжди вимагає тісної співпраці вчителя та здобувачів освіти, що сприяє встановленню інтелектуального й духовного контакту між ними, дозволяє будувати партнерські стосунки на засадах взаємоповаги, толерантності.

Застосування інформаційно-комунікаційних технологій розширити можливості роботи у цьому напрямку. Використання ІКТ допоможе вирішити проблему якісно нового підходу до організації та проведення нижче зазначених заходів.

Таким чином, рекомендуємо передбачити проведення таких заходів у закладах освіти до Дня трагедії на Чорнобильській АЕС:

* * * Ліна КОСТЕНКО

*Стоять озера в пригоріцах долин,
Луги цвітуть у придорожній смузі.
І царствений цибатий чорногуз
Поважно ходить в ранній кукурудзі.
Дівча козу на вигоні пасе,
Машини мчать, баранки крутять аси.
Малина спіє.. Г на все, на все
Лягає пил чорнобильської траси.
Жоржини на чорнобильський дорозі
Вже другий рік, як струшують біду.
Прозорий жах обмаєвів ворота –
Чи можна людям в хату увійти?
Роса – як смертний піт на травах, на горіах.
Але найбільше стронцію – у стріхах.
Хто це казав, що стріхи – традиційні?
У нас і стріхи вже радіаційні.
Летючи крони голубих дерев.
Із року в рік дожсити до неділі.
Ріка. Палатка. Озеро. Куринь.
Аборигени острова Надії.
Босоніж дітки бігають малі.
Пройшла гроза і не була озонною.
А де тепер не зона на землі?
І де межа між зоною й не зоною?*

– тематичні години спілкування, бесіди, виховні години: «Слава і шана ліквідаторам аварії на ЧАЕС!», «Чорнобильська катастрофа: причини та наслідки», «Чорнобиль – біль і трагедія українського народу», «Пам'ятаемо і вшановуємо. До Дня пам'яті трагедії на ЧАЕС», «На Чорнобіль журавлі летять», «Чорнобиль – горе і біль», «Духовність народу», «Екологічні наслідки Чорнобіля», «Чорнобиль – це біль України», «Чорнобиль... Катастрофа... Пам'ять», «Дзвони Чорнобіля стогном будять, щоб від нещастя весь світ вберегти», «Чорнобиль... 35 років потому», «Дзвони Чорнобіля», «Чорнобіль – попередження, набат. Його уроків людство не забуде», «Чорнобильська катастрофа», «Чорнобиль: біль і пам'ять», «Чорнобиль – рана України», «Чорнобиль через роки», «Полин – слъзово умивається душа», «Чорнобиль – довгий слід трагедії», «Чорнобиль – дзвін пам'яті» тощо;

– уроки-лекції: «Аварія на ЧАЕС – причини та наслідки техногенної катастрофи», «Чорнобіль знову про себе нагадав...» тощо;

– тематичні виставки художньої та історичної літератури, експозиції з архівних фото- і художніх матеріалів, що ілюструють події Чорнобильської трагедії, фотовиставки: «А думалось, що атом той слухняний», «Скорбота пам'яті людської», «Мужність і біль Чорнобіля», «Мій біль – Чорнобиль» тощо;

– зустрічі учнів шкіл з учасниками ліквідації аварії на Чорнобильській АЕС «Дзвони Чорнобіля»;

– виховні заходи до 35-х роковин Чорнобильської трагедії «Чорнобильські дзвони!» за участі ліквідаторів аварії;

– виставки малюнків, плакатів, газет, фотопортажів, творчих робіт: «Чорнобиль очима дітей», «Чорнобиль – наш біль», «Над Чорнобілем лунає дзвін», «Чорний біль», «Екологічні аспекти Чорнобильської катастрофи», «Чорнобиль: минуле, сучасне, майбутнє», «Зелений дивосвіт», «Чорнобильська екологія», «Наша мрія – жити на чистій планеті!» тощо;

– засідання «круглих столів»: «Вони пішли в безсмертя», «Чорна трагедія на кольоровій землі», «Проблеми громадян, які постраждали внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС», «Чорні крила біди» тощо;

– перегляд відеофільмів: «Чорнобіль – пам'ять України», «На Чорнобіль

журавлі летіли», «За годину до вибуху», «Мужність і біль Чорнобіля» тощо.

– конкурси проектів, авторських творів (поезії і прози, плакатів, малюнків, фото та відеоматеріалів, лепбуків): «Зелений дивосвіт», «Чорнобильська екологія», «Чорнобіль – наш біль», «Наша мрія – жити на чистій планеті!», «Чорнобіль – пам'ять України», «За годину до вибуху», «Мужність і біль Чорнобіля», «Відлуння Чорнобильських дзвонів у серці народу живе», «Той чорний квітень», «Тридцять п'ята палає весна»;

– тематичні книжкові виставки у бібліотеках закладів освіти: «А думалось, що атом той слухняний», «Земля, опалена Чорнобілем», «Із чорнобильського вогню в безсмертя», «Біль і трагедія Чорнобіля», «Чорнобіль не має минулого часу» тощо;

– поетичні години, літературні вечори: «Увічнення пам'яті трагедії Чорнобіля в українській літературі ХХ ст.», «Чорнобіль у творчості Ліні Костенко», «Тема Чорнобіля в творчості українських письменників», «Поети сучасності про Чорнобіль», документальна повість Юрія Щербака «Чорнобіль» та роман Володимира Яворівського «Марія з полином у кінці століття», книга Євгена Гуцала «Діти Чорнобіля», поеми Івана Драча «Чорнобильська мадонна» і Бориса Олійника «Сім» тощо;

– інформаційні години, години-роздуми: «Іншої землі у нас не буде, нам потрібно нашу зберегти», «Чорна спадщина Чорнобіля», «Найбільша екологічна катастрофа сучасності», «Знаємо, пам'ятаемо»;

– відвідування учнями експозицій, присвячених Чорнобильській трагедії в місцевих краєзнавчих музеях.

Під час організації та проведення заходів щодо Чорнобильської трагедії потрібно акцентувати увагу на тому, що це – не лише велика трагедія, а й символ безмежної мужності багатьох тисяч наших земляків. Ризикуючи своїм життям і здоров'ям, вони виконали свій обов'язок і захистили людство від згубного впливу і подальшого розповсюдження радіації.

У рамках навчальних предметів важливо зосередити увагу на фактичному матеріалі щодо екологічних проблем і наслідків для здоров'я сучасного покоління.

Для різних вікових категорій здобувачів освіти варто організувати цикл уроків освітньо-мотиваційного напряму, метою яких є розуміння причин Чорнобильської техногенної катастрофи,

У квітні 2021 р. письменниця Марія ДРУЖКО презентувала свою нову книжку «Полювання на тура»

Це книжка про кожного з нас, хто народився в Україні. Адже це ми з вами оті дікі тури, що їх свого часу намагалися – ба ще й досі подеколи прагнути! – знищити чужі та власні князі-можновладці. Це ми з вами черпаємо наснагу в рідній землі, її лісах, ріках, казках і традиціях. І саме нам з вами нарешті настала година повернутися до себе, до своєї свідомості того, ким ми насправді є в цьому світі!

Тож, не дарма в романі Марії Дружко «Полювання на тура» є так багато питомо українських міфічних істот і персонажів. Не дарма письменниця торкається такої гострої для кожного українця теми як чорнобильська катастрофа. Адже збайдужіння до своїх джерел, так само як і радіація, непомітно, але неухильно, роз'їдає все живе, перетворюючи нас на безліку споживацьку біомасу. То чи вдається ворогам уполювати дикого тура?

розгляд основ роботи атомного реактора, хімічних методів локалізації екологічних наслідків аварії, підготувати молодь до подолання викликів майбутнього.

Акцентуємо увагу на необхідності проведення у 2021 році на регіональному рівні конкурсу серед молоді та юнацтва «Чорнобіль. Природа. Відродження».

Рекомендуємо долучатися до дослідницьких тем краєзнавчого змісту про людські долі учасників ліквідації наслідків аварії або осіб, які вимушенні були переїхати на наші землі із забруднених радіоактивними викидами територій Чорнобильської зони.

Для візуалізації виховних заходів рекомендуємо такі електронні відеоресурси про Чорнобильську катастрофу:

Чернобыльська катастрофа: історія о трагедії, которая навсегда запечатлелась в пам'яті, Одна історія. <https://www.youtube.com/watch?v=UhgXiUf9vX8>

Чорнобильська катастрофа. Пам'ятаемо. <https://www.youtube.com/watch?v=2hrwgpKfIoY>

Чорнобильська катастрофа 26 квітня 1986 року. Документальне відео. <https://www.youtube.com/watch?v=BM7lG6zqMvM>

Чорнобильська катастрофа: в Україні вшановують ліквідаторів трагедії ЧАЕС. <https://www.youtube.com/watch?v=Qp4h7imMxHo>

Чорнобильська трагедія 1: люди в тоталітарній імперії | PRO et CONTRA. <https://www.youtube.com/watch?v=AKIXZ4KxKTY>

Фільм. «Чорнобильська трагедія – біль України». CiTiVi 2017. <https://www.youtube.com/watch?v=-4n5gfZZAz0>

Д/ф «Чорнобіль. Точка часу» (2016). <https://www.youtube.com/watch?v=55ueObCiqw>

Чорнобіль – 30 років після катастрофи. <https://www.youtube.com/watch?v=2hrgwpKfIoY>

Чорнобильська катастрофа. 30 років потому – Громадське Кременчук. https://www.youtube.com/watch?v=Tw6_gjVB4o

Про Чорнобіль – мовою Youtubе: український режисер візуалізує факти про катастрофи. <https://ua.krymr.com/a/ukrainskyi-rezhysyer-vizualizuje-fakty-pro-chornobylsку-katastrofu/30746857.html>

Іван БЕЗЕНА, завідувач кафедри соціально-гуманітарної освіти Академії, доцент, кандидат філософських наук

«ГОВОРИТЬ РАДІО «ДНІПРО»

**«Вітаю вас, шановні радіослухачі!..
На часі програми... Перед мікрофоном...»**

Скільки людей вимовили ці слова? Як свою працелюбність вони несли в радіоєфір і що спонукало їх? Які були у них відчуття, коли заходили в ефірну студію, залишивши по той бік дверей метушливий світ, одягали навушники, сідали перед чутливим мікрофоном і вимовляли всім знайоме «Говорить радіо «Дніпро»?

Уперше воно пролунало на радіо-частотах сучасної Дніпропетровщини 23 лютого 95 років тому. Зтих днів мінялися люди та приміщення, часи та епохи, напрямки та концепції. Але радіо Дніпропетровщини завжди залишалося тим джерелом, яке давало не лише інформацію, а й надію, тепло, відчуття єдності зі своїми земляками та усією нацією.

З нагоди відзначення 95-річчя з дня заснування компанії колектив

акціонерного товариства «Національна суспільна телерадіокомпанія України» «Українське радіо Дніпро» нагороджений Почесною грамотою Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення за активну діяльність у сфері розвитку вітчизняного телерадіопростору.

Про радіомовлення області Українському радіо Дніпро (87,5 FM) в ефірі розповіли ветерани

радіо: Таїсія Ковальчук, Тетяна Дацьова, заслужений працівник культури Володимир Пасічник, професор Університету митної справи та фінансів Валерій Дрешпак, заслужений журналіст України, учасник бойових дій АТО/ООС Віктор Ожогін (<https://youtu.be/uVT7DZdNP4>) та радіожурналістка Вікторія Сидоренко (<https://youtu.be/CtjYWnR19n0>).

В ефірі радіо «Дніпро» лунає не лише інформація про буденне життя Дніпропетровщини: тут активно інформують населення області про новини освіти в регіоні та в Україні.

Освітяни вельми часті гості на радіо. Тут піднімаються важливі й актуальні питання освіти. Редакція газети «Джерело» підготувала для своїх читачів невеличку підбірку освітянських радіо-ефірів з посиланнями на них:

Сертифікація

В Україні триває сертифікація педагогічних працівників, а саме – вчителів початкових класів. Загалом сертифікацію пройдуть майже 2 тисячі осіб. У нашій області квота на проходження сертифікації – 141 вчитель.

В ефірі про сертифікацію розповідали: тимчасово виконуюча обов'язки начальника управління Державної служби якості освіти у Дніпропетровській області Наталія Кириченко, головна спеціалістка сектору роботи з експертами управління ДСЯО Альона Кондратьєва, заступниця директора з НВР Ольга Ігнашева та вчителька початкових класів Дніпровського НВК № 33 «Маріїнська багатопрофільна гімназія – загальноосвітній навчальний заклад І ступеня» Олена Пелипенко (<https://youtu.be/RXY9XJLVB7eY>).

Система освіти в інших державах

Серед змін у діяльності загальноосвітньої школи, анонсованих МОН України на 2021 рік, найбільший резонанс викликало введення предмета «Етика» або «Християнська етика», та поділ середньої загальноосвітньої школи на початкову, середню (гімназії) та старшу (ліцеї).

А як організована система освіти в інших державах? Про те, як отримують знання маленькі мешканці Королівства Данія розповіла Юлія Куделя Крістіансен, яка перебралася з України понад 10 років тому і працює вчителькою у середній школі (<https://youtu.be/JnFr614gljI>).

Чи входитиме «Християнська етика» до курсу морально-етичного спрямування?

За інформацією Міністерства освіти і науки України з 2022 року проектом Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів ЗСО передбачено викладання «Етики» (Курсів морально-етичного спрямування) в 5-6 класах усіх закладів ЗСО України. Кожна школа на основі Типової освітньої програми зможе формувати різні варіанти викладання цього предмета.

Як ставляться до цієї дисципліни у Дніпрі? Чи входитиме «Християнська етика» до курсу морально-етичного спря-

мування? Про це на радіо

розповіла професор кафедри

філософії Дніпровської

академії неперевної освіти

Олена Рогова. Ситуацію та- кож прокоментували практичний психолог Анна Зба- ранська і освітянка Наталя Скакун (<https://www.youtube.com/watch?v=vmZOvxsYEEQ>).

«Моя – українська»

Проект «Моя – українська» від журналістки Вікторії Сидоренко буде корисним для тих, хто хоче вдосконалити свою українську. Під час ефіру розираються типові мовні конструкції, суржик і російська калька та пояснюється, як же ж правильно казати українською.

Журналісти UA: Українське радіо «Дніпро» та експерти з української мови (Влад Зінкевич, Ніна Левун, Світлана Ігнатьєва, Анатолій Івченко, Олександр Сохач, Раїса Басова та інші) під час ефірів аналізують правильність вживання питомо

українських слів у побуті, в супермаркетах, перевіряють грамотність у назвах магазинів, вулиць тощо, наголошують на помилках у мовленні та застерігають від неправильних вживань (<https://www.youtube.com/watch?v=GboB8TSx1bE>, <https://youtu.be/45YtnrkRJ2Q>, https://youtu.be/_k0g9uwUzQA і т.д.).

Про безпечне освітнє середовище

В ефірі радіо Дніпро спілкувалися: в.о. начальника управління ДСЯО області Наталія Кириченко, начальник відділу позапланового контролю УДСЯО Інна Камишан, заступник директора з методичної роботи Дніпропетровського обласного методичного ресурсного центру, керівник психологічної служби Віктор Мушинський (<https://youtu.be/ivNbqIVTfhA>).

Проект «ЮПІ»

У квітні в області стартував проект «ЮПІ» (Ювенальний Поліцейський Інспектор). Він спрямований на навчання дітей безпечно користуватися Інтернетом. Спеціально навчені ювенальні поліцейські працюватимуть у школах.

Скільки закладів освіти буде залучено до проекту, і як він захистить дітей від кібербулінгу? На ці та інші питання відповідає гостя радіо – авторка проекту «ЮПІ» Ольга Полякова (<https://www.youtube.com/watch?v=vALYvxDwWwU>).

Булінг

Булінг – це соціально-психологічне явище, яке має глибинне історико-еволюційне коріння. Тому що основна його причина – «свій – чужий», а головна

мета – залякування або відлякування, і для цього використовують різні засоби. Класичний варіант булінгу – у казці Г.К. Андерсена «Гайдек каченя». Кваліфіковані поради від фахівців області за посиланням – <https://youtu.be/ivNbqIVTfhA>.

Дуальна освіта

За даними Федерації організацій роботодавців Дніпропетровщини, на сьогоднішній день підприємства області зацікавлені у запровадженні дуальної освіти, в підготовці кваліфікованих спеціалістів за німецьким досвідом.

Який це досвід, і чи прийнятний він для регіональних підприємств? Розповіли про це – директор навчально-методичного центру ПТО у Дніпропетровській області, голова Дніпропетровської обласної організації Всеукраїнської асоціації працівників ПТО Віктор Васишиненко і голова ФОРД Віктор Сергєєв (<https://youtu.be/fgHAy1y6Hmw>).

Харчування

Про те, як має бути організовано харчування дітей у закладах середньої та дошкільної освіти, розповіла головна спеціалістка управління державного нагляду за дотриманням санітарного законодавства Головного управління держпродспоживслужби в Дніпропетровській області Маргарита Малишева (<https://youtu.be/SOGQQInQFc>).

Це далеко не весь перелік передач, що вийшли у цьому році. Більше – на офіційній сторінці радіо «Суспільне Дніпро» у Ютубі – <https://www.youtube.com/c/SuspilneDnipro/featured>.

Наш кор.

«Усі відомі люди були на ефірі»

Три історії ветеранів Дніпровського радіо

У цій добірці – історії трьох колишніх співробітників, ветеранів радіо про становлення й традиції першої радіостанції на Дніпропетровщині, про роботу в умовах жорсткої цензури й пізніше – за часів «перебудови» та Незалежності.

Таїсія КОВАЛЬЧУК:
«Мені пощастило,
що працювала в
художньому
об'єднанні»

Журналістка й ведуча Таїсія Ковал'чук пропрацювала на обласному радіо 35 років – з 1973-го по 2008-ий рік.

«Свій шлях на радіо розпочинала з новин. Тоді радіо було структуроване за профілями народного господарства, як кажуть. Були новини, була сільгоспредакція, редакція промисловості, редакція пропаганди, література, для дітей і молоді, музична редакція, редакція листів і редакція оголошень та реклами. В новинах я вела такий розділ, як культура, мистецтво, література, новини культури, культурно-мистецького життя області. Мені це подобалося, але була, як кажуть, на підхваті: куди треба було, туди і їдеш. Прийдеш на ферму, а там – погане дощ. У тих черевичках модельних намагаєшся обратися до доярки, бо треба ще репортаж зробити», – розповідає журналістка.

12 років роботи в інформаційній програмі,каже вона, – це майже «гарячий» стаж.

«Прийду у більші черевичках на шпильці та в такій сукні. Ну як, на роботу йдеш і ніби непогано хочеш виглядати. Прийду, а мені кажуть: «Так, ноги на плечі, «Репортер» в руки і – на завод Петровського, – репортаж, бо там відкривають якесь автоматичне керування доменним процесом. Я туди приїжджаю, і там по гвинтовій драбині, по оцих сходах мені треба видряпатися на шпильках аж нагору. Ну, нічого, робила, виходила, вилазила», – згадує вона.

Пізніше, 20 років поспіль, Таїсія Миколаївна очолювала

23 лютого регіональне радіо в Дніпрі, наразі знайоме слухачам як Українське радіо Дніпро, відзначає свій ювілей – 95-річчя. Радіо (<http://nrcu.gov.ua/radio-dp>), яке було засноване як державне, уже чотири роки працює як одна з платформ Суспільного мовника.

об'єднання художніх програм обласного радіо. Найпам'ятніші із записаних інтерв'ю – з В'ячеславом Чорноволом, Левком Лук'яненком, Ігорем Юхновським, братами Горинями, донькою Романа Шухевича Марією.

«Мені просто пощастило, що працювала в художньому об'єднанні – література, мистецтво, народна творчість. З одного боку – це ніби й далеко від політики, але якось мій колега сказав: «Ви – більша редакція пропаганди, ніж моя редакція пропаганди». Так воно, може, і є», – поділилася Таїсія Ковал'чук.

Її голос і зараз відомий для слухачів старшого покоління.

«Бувають такі випадки, що ти зайшов у магазин і старшого віку жінка, коли я звертаюся, каже: «Я цей голос діллюсь чула». Якщо раніше я трохи соромилася, то зараз я вже в такому віці, що почала говорити, що так, чули. Це, кажу, я працювала на обласному державному радіо», – розповідає радіоведуча.

Володимир ПАСІЧНИК:
«Радіо мене зробило володарем власного голосу»

Володимир Пасічник – теле- і радіоведучий, «легендарний голос Придніпров'я». Розповідає: 1976 р., коли він прийшов працювати на обласне телебачення, його помітили з радіо й запросили на підміні – начитувати новини, а деколи – передачі.

«На пр. Карла Маркса, 56 – це у м. Дніпрі біля «Асторії», там знаходилася цензура, туди відвозили матеріали перед тим, як їх на ефір

відправляти. І там вичитували, і підписували: що можна та що не можна говорити. Наприклад, не можна було називати прізвище військового звання майор і вище без цензури. А капітанів можна було так, самим називати без цензури», – згадує ведучий.

Володимирові Пасічнику доводилося працювати не тільки в студії, а й «у полях» – записувати інтерв'ю, робити репортажі.

«У нас були «репортери» (важкі бобінні або касетні диктофони – ред.). Я ще працював із «репортерами», які з 15-хвилинною бобіною. Потім з'явилися касети, ми називали «конверсія». Потім з'явилися вже маленькі, «мільниці». Ну, а потім – вже цифрове... Коли записували, як кажуть, було і «кроликов» згадую (комік-дует «Кролики» – ред.). Людина, яка почувався впевнено на робочому місці... Але коли перед ним мікрофон, то одразу починається – те, про що в «Кроликів» було. Починає людина вагатися, чи правильно каже, а особливо ще з огляду на те, – а що скаже керівництво», – розповів Володимир Пасічник.

У ті часи на радіо, згадує диктор, панувала жорстка цензура. Без підпису цензура нічого не могли дати в ефір.

«На пр. Карла Маркса, 56 – це у м. Дніпрі біля «Асторії», там знаходилася цензура, туди відвозили матеріали перед тим, як їх на ефір

відправляти. І там вичитували, і підписували: що можна та що не можна говорити. Наприклад, не можна було називати прізвище військового звання майор і вище без цензури. А капітанів можна було так, самим називати без цензури», – згадує ведучий.

Радіо навчало володіти голосом, а ще – дружити...

«Радіо мене зробило, як вам сказати, – володарем власного голосу. Ним я міг зображені дитинку, тваринку, ворону, тигра. Що треба було для передачі, ті голоси у мене й були. І саме там я відчув себе розкuto. Радіо – це, звичайно, рідний дім. Ми там всі свята відзначали. Ми їздili по грибі майже всім колективом. Ми були однією родиною», – розповів він.

Тетяна ДАЦЕВА:
«Люди так сміливо розмовляли, стільки всього сказати хотіли!»

З у ко-операторка Тетяна Дацева працювала на радіо 45 років. 1972 року вона закінчила технікум автоматики та телемеханіки й за розподілом мала їхати до Києва, але змінила столицю на радіо в Дніпрі. Каже: не жалкує зовсім.

«Ішла я вулицею Сірка і думала: «Це ж мій перший робочий день, а який же буде останній, цікаво?». Я дуже запам'ятала оцей момент. Мене провели в центральну апаратну, де я повинна була працювати. Велике

таке приміщення, з апаратурую добротною, ще чеською. Тоді ж було живе мовлення: диктор сідав в студію, я сідала в своїй апаратні за магнітофон, «величезні» тоді ще були магнітофони, лампові були такі, добротні, і пілівки були, які змотувались на бобіну залізну і тримались лише завдяки натягуванню. Коли вона довго лежала або магнітофон недобросовісно працював, у нас ці середні випадали й тоді ми отримували величезний брак», – розповіла про початок роботи на радіо Тетяна Дацева.

Вона каже: їй пощастило працювати на радіо, коли там вели ефіри корифеї – Валерій Хованський, Лідія Аведикова, Валентина Рускевич та інші.

«Ще хочу розказать про наших дівчат, які збиралі пісні ще в часи, коли ті пісні були заборонені. Вони знаходили такі пісні, на кшталт, «Лента за лентою», «Ой у полі червона калина» – це ж були пісні, за які можна було потрапити до тюрми. Квітку Цісик я вперше почула у них, вони знайшли, зберегли. У нас у фонотеці працювала Альона Верещагіна. Так от. Одного разу прийшов циркуляр: знищити всі українські пісні, думи. Все познущували, але Альона, ризикуючи своєю роботою, сховала ці пісні», – розповіла радійница.

Вельми захоплював процес монтажу – так званої «чистки» – аудіозаписів.

«Мені дуже був цікавий процес цієї чистки, щоб з твоїх рук виходить чисте та красиве мовлення. Тоді ще якось було так, що люди не вміли розмовляти. Ми приїжджаю у село чи на завод, і люди мовчали, не знали, що казати. Вони боялися чогось. І от їм підказували, щоб казали так і так, і вони повторювали. Близьче до перебудови люди стали сміливіші, і орієнтовно у 1991 році людей вже не можна було зупинити. Люди так сміливо розмовляли, стільки всього сказати хотіли!

Дуже гарний був колектив, було багато геніальних людей. Я щаслива, що була серед них. Радіо – це доля», – додала Тетяна Дацева.

За інформацію радіо «Суспільне мовлення»

Дивує. Надихає. Захоплює

Після тривалої перерви з січня 2021 р. оновлений Дніпровський планетарій Noosphere 2.0 відкрито для відвідувачів. Крім ремонту будівлі й оснащення зоряної зали сучасною проекційною системою, заклад отримав експозиційну зону, в якій розташовані наукові експонати.

Модернізований планетарій – це сучасний науково-просвітницький центр астрономії, науки й техніки, який базується на принципах STEAM-освіти, ілюструючи природний зв'язок між навчальними дисциплінами, першочерговість експерименту й практики над теорією.

Фахівці планетарію люблять науку і заохочують гостей разом досліджувати, експериментувати, критично мислити та отримувати власний неоцінений досвід у пошуку нових рішень, спираючись на наукові відкриття.

У закладі зрозуміло й цікаво розширяють світогляд відвідувачів, надихають дітей і дорослих із задоволенням і завзяттям занурюватися у пізнання дивовижного Всесвіту та визначити місце людини у ньому.

З нагоди Дня космонавтики і 60-ї річниці першого польоту людини в Космос у планетарії проведено тематичний захід «Поляріс, космічна субмарина і таємниця Полярної ночі. Курс космічного туриста».

У цей день перед програмою у зоряній залі проведено нестандартну екскурсію з проходженням космічних завдань, подібних до відбору в космонавти. Учасники перевірили власні параметри, пройшли курс з астрономії і тераформування, зробили фото з астронавтом, а також отримали подарунки за успішне проходження випробувань.

У рамках Всесвітнього тижня космосу, заходу, присвяченому вивченню та дослідження космосу, фахівці Дніпровського планетарію розробили методичні матеріали для проведення тематичного заняття про супутники (згідно з темою цьогорічного тижня космосу).

Метою свята, яке проводиться щорічно з 1999 року, є популяризація науки про космос. Місяць тижня космосу – сприяти формуванню майбутніх фахівців космічної галузі та надихати на нові відкриття, а ще об'єднувати людей усього світу спільною мрією – відкриття нових світів!

Завантажити матеріали для вчителів і школярів можна за посиланням – <https://planetarium.com.ua/uk/navchannya/>

Оновлений планетарій чекає своїх відвідувачів! У ході фантастичних перевтілень за клад став ще близче до зірок, тож запрошує усіх бажаючих приєднатися до дослідження Всесвіту та створення новітньої космічної історії Дніпра!

Інформацію подала Надія АНТОНЕНКО

Марина Глушкива

«Зроблені із зоряного пилу»

12 квітня все людство святкує Всесвітній день авіації та космонавтики. Це свято з'явилось на честь першого польоту у космос людини і тим самим воно підкреслює нестримну жагу людського роду до пізнання нових знань. Так-так, 60 років тому, а саме 12 квітня 1961 року, відбувся перший політ людини у космос, який став епохальною подією в історії людства, відкривши йому дорогу до зірок.

Ера польотів людини почата на літаку, а потім і у космічному кораблі відкрила для людства принципово нові можливості у подоланні відстані та швидкості руху. У цей знаменний день варто пам'ятати,

Герой, який мав мрію

Подвиг. Значення цього слова змінюється із року в рік століттями. Кожна епоха має своїх особливих героїв: за часів Середньовіччя ними були доблесні лицарі, далі – сміливі воїни, у ХХ столітті – ветерани війни, а під час пандемії коронавірусу – лікарі. Насправді, усі ці персонажі дуже легко асоціюються з образом благородного і безстрашного Героя, який готовий на самопожертву заради своєї держави та народу, добра та справедливості. Проте є люди, які роблять великий внесок у майбутнє людства. Ми мало думаємо про вчених, науковців, дослідників – людей, які наражають себе на величезну небезпеку, випробовуючи та досліджуючи свої відкриття.

Таким героєм був Юрій Олексійович Гагарін. Народившись у звичайній родині та у звичайному селі, він зумів вписати своє ім'я в історію не лише своєї держави, а й усього людства. Багато хто знає про Юрія Олексійовича лише те, що він був першим у світі космонавтом. На цьому пізнання про його життя закінчуються. Хоча це є лише частковою правдою. Існує версія про те, що до Ю. Гагаріна вже були люди, які, на жаль, помирали або на кораблі у космосі, або під час приземлення, або під час зльоту. Ніхто навіть не замислюється над тим, якою ціною було здобуто таку перемогу науки і яким тернистим шляхом Юрій Гагарін змушеній був пройти, аби здійснити її. І, напевно, саме тому, що він займається справою всього свого життя – а значить перешкоди просто були не здатні зламати його і змусити відступити – 12 квітня 1961 року відбувся перший вдалий політ людини у космос.

Цьому тріумфу, як я вже зазначила, передували складні тренування, психологічні навантаження, які не кожен зміг

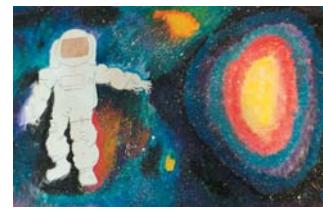
біи витримати і, які, на мою думку, справді загартували майбутнього космонавта. Лише відбір до першого залину відбувався за низкою параметрів, тому складно було потрапити навіть туди, не говорячи вже про наступні етапи. Цілий рік Гагарін присвятив своїй мрії і меті, віддавши їм цілком і повністю. Але це було того варте. Адже, на мою думку, найбільшим досягненням Юрія Олексійовича є те, що він дав поштовх наступним дослідженням і відкриттям учених усього світу. Після його польоту науковці почали думати не лише про те, як гарантювати астронавту безпеку. Вони змогли досліджувати поведінку різних речовин, фотосинтез рослин у невагомості, перевіряти реальні і фантастичні теорії, готувати їжу та здійснювати інші потрібні побутові процедури.

Але найголовніше – Юрій Гагарін подарував усьому людству надію на те, що людина може навіть освоїти невідомий і небезпечний світ. І тепер запуск супутника у космос, посадка людини на місяць, чи те, що астероїди називають іменами відомих людей, більше не здається нам такими нереальними і небувалими подіями. А все почалося з простого хлопця, який став героєм, тому що мав мрію...

Аміра Білаш, 8 кл., СЗШ № 3 Жовтоводської міської ради Кам'янського району

(Твір поданий до літературного конкурсу «Розповім про подвиг»)

Леонід КАДЕНЮК: «Про космос я можу говорити годинами, але все одно не зможу знайти слів, щоб описати ті емоції, які пефежив»

З дитинства я вдивлявся в нічне небо. Мене цікавило, чи можливо було доторкнутися до зірок, чи наблизитись до них. Мене вкрай цікавлять ракети та космос. Ввечері дивлюся в темне небо, де зірки палають. Подумки лечу крізь простори космічні до зірок, до інших галактик.

Нещодавно прочитав про Героя, єдиного українського космонавта, Леоніда Каденюка. Він усе своє життя присвятив космосу, брав участь у міжнародних проектах, співпрацював з різними державами. Видатною подією для України став старт шатла «Колумбія» у листопаді 1997 року. Вперше на борту міжнародного космічного корабля був український космонавт Леонід Каденюк!

Леонід Каденюк став моїм Героєм. Пишаюсь ним! Я мрію стати таким, як він, астронавтом і продовжити його справу, підкорити космос, де у невагомості непомітно вад і відмінностей. Докладу усіх зусиль, щоб моя найбажаніша мрія стала космонавтом здійснилась.

Ярослав Тарасенко, 6 кл. СЗШ № 32, м. Кам'янське (малюнок автора)

Мені завжди хотілося дізнатися все більше і більше про космос. Адже людей постійно вабить щось невідоме, цікаве, те, що несе в собі якусь таємницю. Мною володіла жажа знань: про космос я дізнавався з наукових передач, з книжок, з Інтернету, з розповідей про життя космонавтів – це все завжди вабило мою уяву. Влітку у бабусі в селі я люблю спостерігати за зоряним небом і шукати сузір'я. Багато сузір'я носять свої імена.

А щоб побачити космос більше, ми з однокласниками відвідали планетарій, який завітав до школи. Спеціальні проектори створювали ефекти затемнення сонця і полярного сяйва. Мені так все це сподобалося, що ще більше захотілося самому полетіти в космос.

Мій герой – це Леонід Каденюк. Він був першим і поки єдиним космонавтом Незалежної України. Але ж ніде не сказано, що не буде другого українця космонавта, вірно? Історичний для України період настав 19 листопада по 5 грудня 1997 року. Під час польоту Леоніда Каденюка вперше в космосі побували Тризуб, український Прапор і пролунав Гімн Незалежної України. Це був справжній прорив для України. Після цього наша країна по праву могла називатись «космічною державою». Українець виконував роль науковця-

Любов Шнайдер, 6 кл., гімназія № 6, м. Кам'янське

біолога. Екіпаж проводив експерименти з трьома видами рослин: ріпюю, соєю та союм. Космонавти мали з'ясувати як стан невагомості впливає на ріст і розвиток цих рослин.

Пізніше український космонавт пригадував, що найскладніше у Космосі було спати, адже у стані невагомості людина може заснути на стелі чи стіні. От українець спав на стіні – йому доводилося фіксувати свій спальний мішок шістьма спеціальними кріпліннями.

На одне з найпопулярніших питань журналістів: «Чи не було страшно?», Л. Каденюк відповідав: «Було страшно цікаво». Мені дуже хочеться бути схожим на цю сміливу людину, а коли виросту, продовжити вивчення космосу. Щоб стати космонавтом, потрібно мати міцне здоров'я, бути сильним, витривалим, багато працювати над собою.

Я розумію, що мені дуже довго чекати, поки збудеться моя мрія, але вже раз потрібно добре вчитися, займатися спортом, у пріоритеті – багато читати, адже юному астроному не обйтися без хороших книг. Я думаю, що Леонід Каденюк теж починав з цього, щоб стати космонавтом, і щоб ним пишалася наша країна.

Єгор Баленко, 6 кл., СЗШ № 4 ім. А. С. Макаренка, м. Кам'янське

що можливості нашого пізнання не обмежені, і за наявності наполегливої праці та терпіння ми можемо здолати будь-які перешкоди.

Бажаємо усім у цей день замислитись над своїм існуванням і від душі захотіти дізнатися більше про довкілля!

Всесвітньому дню авіації та космонавтики, а також 60-річчу першого польоту людини в космос присвячуються творчі роботи другокласників.

Наталія МАВДРИК, вчитель початкових класів Мар'є-Дмитрівської опорної СЗШ Девладівської сільської ради

«Все, що було – живе у серці, усім дорожу...»

3 квітня 1918 року народився видатний український письменник і громадський діяч Олесь Терентійович Гончар (1918-1995).

Місто Дніпро є центральною географічною точкою у його біографії. Тут, у козацькій Ломівці, на околиці міста народився письменник. Сюди повернувся обласним війною, аби у Дніпропетровському університеті продовжити перерване війною навчання.

У будиночку сестри, по вулиці Клубній, 25, де проживав під час навчання, написав перші твори – новели «Модри Камень», «Весна за Моравою», нариси «Аспірантка», «Співачка», роман «Пропороноси» (кн. 1 і кн. 2), з яким яскраво і одразу увійшов в українську літературу і був визнаний наймолодшим її класиком.

І хоча у 1947 році, вже відомим письменником, Олесь Гончар переїздить до Києва, та до 1984 року щорічно навідується у Ломівку, де працює над літературними творами. За власним зізнанням письменника, в Ломівці були написані «Тронка», «Таврія», новели з циклу «Південні», «Людина і зброя», «Перекоп». Тут «вирів» роман «Собор».

Дніпропетровські роки Гончар називав найхарактернішими, найвизначальнішими для свого формування. «Все, що було – живе у серці, усім дорожу, бо ті дніпровські літа, і скелі та острови, і ласкаві наші води – то може бути чимось із найкращого в житті. Зрештою, як людська молодість, повносила».

Наводимо уривки щоденникової записів Гончара, присвяченіх Придніпров'ю.

27.04.[19]46

Йду в місто через Дніпровський міст, два дні чи три не був – пустірі міські зазеленіли, дереви теж, і від того саме місто ніби знялося в повітря, зависло в легкій зеленавій прозорості.

Отак кілька днів тому я встав і вразився: саду я не помічав у сестри раніш, і в сусідів були якісь миршаві деревця, чорні, ніби вплетені з колючого дроту, а тут за ніч розцвілися, і садів стало навколо дуже багато і помітні одразу.

22.06.1946

Здав останній держекзамен. На «п'ятірку». Отже, всі чотири курси – «п'ятьорочні». Це лише приємно мое академсамолюбство. Лишилося захищати диплом, що буде днями.

...Я, очевидно, оженилося, бо ноchi дуже чудесні, дуже запашні, і я зустрічаю світанки в саду. А вдень ходжу не по землі, а бреду весь час в рожевому океані по саму шию. Він затопив усю землю і хлюпає, хлюпає весь час вище пліч мені духмяними хвилями. Це буде або величезне щастя, або розчарування назавжди. Але ні, не може бути розчаруванням! Я зачарований наскрізь, в крові, навік!

25.07.[19]46

Прилетів з Києва щасливо, зустрівся з Валентиною – чудово. Отже, зараз я щасливий диявольськи.

Нікуди не ходжу, нічого не бачу, нічого не чую. Прикувався до стола, як Прометей-доброволець або доброволець-каторжник.

Працюю над повістю, яка замість «Стрілки» раптом переворилася в «Альпи».

02.09.[19]46, понеділок

Друже! Я був зворушений тим, як ти сприйняв критику на «Модри Камень». Ти «замахав руками», ти

Спогади про Олеся Гончара
Дніпропетровський період

Видання Дніпропетровського національного історичного музею ім. О. Гончара (1998, 2013, 2018 pp.). Автор-упорядник С.Мартинова.

Каталог

Колекція
Олеся Гончара
у фондах Дніпропетровського
національного історичного музею
ім. Д. Яворницького

«голосно заговорив». І це не один ти. Чимало людей, які розуміються на справжній літературі, в цей день замахали руками. Але факт [є] фактом. Я виходжу в світ з тавром на лобі. Вся біда в тому, що мої друзі мають руками в чотирьох стінах, вороги-наклепники мають подвійні горлянки. Їх чутніше.

...Якби там не було, але я паралізований. Я хотів би одного, щоб література відчепилась від мене, не переслідувала мене, як манія. Інакше вона мене стратить. Може б, уже стратила, коли б не худеньке дівоче плече, на яке я оперся. А далі – відчуваю – не вистачить сил.

...Не пишу, звичайно, нічого, робити взагалі нічого не можу. Цей удар для мене був тим тяжчий, що він із-за спини, я його ніколи не сподівався. Очевидно, все це відб'ється і на долі «Альп», і взагалі на долі. Підтримки чекати ніздрік, кожний озирається.

05.02.[19]67

Зближується все, з плавень самарських, з Новомосковських напливає собор. Ломівка стала Зачіплянка, все, змістившись в просторі, зблизилось, зажило вже у новій поетичній географії, в нових взаємозв'язках, і почуваєш, як із цих зближенъ, реальності, із твоїх уявлень, фантазій і візій виростає щось єдине, народжується ота моцартівська гармонія мистецтва... Буде «Собор»!

04.08.[19]80

Сергій Завгородній надіслав есе «О[лесь] Г[ончар] на Півдні». Ломівка, Дніпро, степи... Чимало місць хвилюючих, щемливих, як усе, що не вернеться, що відлетіло з вітром... Не втримався автор і від сенсацій: де піддослідний народився? Ломівка чи Суха? А я й сам не знаю. Правда, метрики сухівські, і, мабуть, на це треба зважати, щоб не збивати з пантелику школлярів. Хоча я ж то пригадую, як у Сухівській сільраді метрика з прізвищем Біличенка змушена

Прикрашається земля. І весь край цей повен краси. І повітрям цим дихати легко.

28.07.[19]73

Їдучи до Києва з Ломівки, заїхали глянути ще раз на Новомосковський собор. І Леся щоб побачила, в душу щоб увібрала... Бачили тільки зовні, бо глибше туди не доступиться: огорожа металева, хвіртки та ворота є, але всі замкнуті і всі іржаві – давно, видно, не відчинялися...

Читачі все питают, чи це той собор, що в книзі Вашій описаній... Звичайно, не зовсім той, але до прообразу, мабуть, найближчий. Навіяв багато (ірзб). Як Зачіплянка – це не зовсім Ломівка, не зовсім наша славна вуличка Клубна, так і собор увібрал у себе, синтезував у собі багато що... Може, й церковцю дитинства, і нічний Володимирський, і ще якийсь...

04.08.[19]80

Сергій Завгородній надіслав есе «О[лесь] Г[ончар] на Півдні». Ломівка, Дніпро, степи... Чимало місць хвилюючих, щемливих, як усе, що не вернеться, що відлетіло з вітром... Не втримався автор і від сенсацій: де піддослідний народився? Ломівка чи Суха? А я й сам не знаю. Правда, метрики сухівські, і, мабуть, на це треба зважати, щоб не збивати з пантелику школлярів. Хоча я ж то пригадую, як у Сухівській сільраді метрика з прізвищем Біличенка змушена

To – молодість, то «Пропороносці», то друзі, то любов...

Кожна згадка про акації, про залипі сонцем скелі дніпровські, про блакит, про заводи, про Ломівку викликає почуття щемливі, глибоке.

08.06.[19]83

...А ще повно думок про Яворницького. Взявиши його образ за основу, хочу написати роман фольклорно-легендарний, в дусі Уленшпігеля, Дон-Кіхота, гоголівських ранніх повістей...

10.07.[19]84

Як часом у звичних буденних речах проглядає потворність взаємин, відсутність елементарної справедливості... Ось є в Дніпропетровському парку, улюбленій нами, якому вже двісті років. Парк названий іменем Чкалова, який ніколи тут не бував, парку цього і ввічі не бачив. Чудовий льотчик, хвала йому, кожен третій колгосп називано його ім'ям, але чому ще й цей міський сад, чиїм засновником був цілком історично реальний запорізький козак Лазар Глоба? Досі живе перший дуб, ним посаджений, під яким його й поховано; є карбовані таблички: «Лазар Глоба. Помер року 1793, проживши більше століття на світі. Похований на цьому місці біля дуба, посадженого його рукою». Ось чиє ім'я мав би носити парк! Адже ж людина садила це довговічне дерево, думаючи про нашадків. Для них саджала. Мабуть би, льотчик не образився, якщо дізнувався, що цей парк названо ім'ям його засновника – легендарного козака, що шаблю змінив на садівницьку лопату.

08.07.1994

Найщасливішими для мене, думаю, були 50-ті 60-ті роки. Щоліта живемо в Ломівці. Поруч – кохана дружина. Ростуть діти. На залишенню споришевому подвір'ї – все своє: теща і Толя з Ніною. А поблизу, на цій же вуличці (в «Соборі» назову її Веселою) – сестра Шура з Гаврюшкою, обе при здоров'ї, він працює на заводі, вдома в них повна купа «совенят», усім живеться весело, дружно... Достаток, життя стабільне. Увечері сходяться у нас на подвір'ї й сієвські, й всі добре люди, близня й дальня рідня, тоді клаща завзято доміно, або просто гомонимо допізна, слухаємо далекі співи по заводських наших селищах або ж споглядаємо зоряні ломівські неба, шукаючи поглядами

чи не пролетить між зірками супутник. Бувало, що пролітав над нами, над заводами, що палахтоктять домами за Дніпром... О, які то були розкішні українські вечори! Навколо все гарні

незлобливі люди, рідня, заводчани, рибалки, мисливці, жартуни... І ми обє ще молоді, праця дається, повно творчих задумів... Я – цілими тижнями в степах, серед сонця, повертаюсь засмаглив, як скіф: тоді Валя сідає за друкарську машинку – праця іде, як пісня!

За мною вже «Пропороносці», «Таврія», південні степові новели, широке визнання, читацька прихильність... А головні твори ще ж попереду!

04.07.1995

Не спітись вночі. Увімкнув лампу, став розглядати фото батьків (едине воно в мене). Тато, видно, тільки повернувшись з фронту, в солдатській формі, ще й погонах, на грудях два Георгіївські хрести (майже як у Григорія Мелехова). Спокійний, задумливий. До коліна притулилося серйозне дівчатко (сестра Шура). Мене ще на світі нема. Мама теж задумлива, зосереджена. Про що вони думають обе? Який був рівень їхнього розвитку, які думки? Гарна людська пара! Напівгородські, натруджені обе, люди нелегкого життя. Мама, що родом полтавська, дівчиною прийшла до міста із-за Ворскли (через Бродщину, Китайгород, Петриківку!), працювала в панів і на Брянському заводі (вже під час 1-ї Світової війни), і на фото ніби відчивається в свою долю, ніби передчувала, що рано піде в могилу. Кажуть, розплювали удвох із татом дерево на хату, спішили, щоб вселитися до зими, мама, стоячи в ямі, цілоденно тягала ту важку пилку, – мабуть, надірвалася або застудилася тяжко, і взимку її вже не стало. 27 літ усього її було!

Дорога моя після цього постелилася до полтавських Дідуся та Бабусі, а сестру залишили тут рости, няньчили дітей, народжених від злії мачухи. Вона всі роки порядкувала в хаті, вона, а не Георгіївський кавалер... Тут був приміський колгосп, де тато очолював городню бригаду, що складалася майже з самих молодиць та дівчат, і вони дуже його шанували, любили за гумор та справедливість, в бригаді дружно працювалося, завжди чути було жарти, сміх...

Коли я вже студентом приїхав до батька в гості, він мною явно гордився, я подарував йому свою курсову роботу (відбиток) з «Наукових записок ХДУ», і він у ту роботу уважно вчитувався, розмовляв зі мною, як із дорослим, про серйозні речі, казав щось іронічно-застережливе про «палестинських козаків», і та була наша остання зустріч... Маму дочасно звела в могилу непосильна, не жіноча праця; батькові вкоротила віку фашистська авіабомба (працювали бригадою на аеродромі), і було це тоді, коли я з хлопцями вмивався кров'ю на Росі, захищаючи Кіїв...

Тільки я маю – що foto оце (від якого йде позитивна енергетика), образ рідних, незнаних, задумливих, таких красивих людей! У полтавській Сухій сердобольні сільські тітусі жаліли мене («Тетянин синок!»), співчутливо називали сиротою, але я чомусь не любив слова «сирота»! Так, життя було сувер

Моє Придніпров'я. Календар

Моє Придніпров'я.
Квітень

1 • 30 років тому (1991 р.) – у Дніпропетровську створено **санітарно-екологічну міліцію** при УВС області.

2 • 235 років тому (1786 р.) – у слободі Іванівка (Павлоградського повіту) при річках Самарі й Бик павлоградський протопіп Тисаревський освятив **новозбудовану дерев'яну церкву в ім'я св. великомучениці Катерини**.

• 155 років тому (1866 р.) – народився **Володимир Дмитрович Машуков**, архівіст, археограф, член Катеринославської вченової архівної комісії. Активно досліджував історію та історіографію краю. У 1886-1914 рр. служив у Катеринославі у Сімферопольському полку. Учасник російсько-японської війни 1904-1905 рр. та Першої світової війни 1914-1918 рр. Підполковник.

7 • 105 років тому (1916 р.) народився **Яків Іванович Штанєв**, льотчик, Герой Радянського Союзу, почесний громадянин м. Дніпро (з 1993 р.).

11 • 115 років тому (1906 р.) – у Катеринославі народився **Олександр Михайлович Пеньков**, вчений у галузі механіки, член-кореспондент АН УРСР (з 1951), заслужений діяч науки і техніки УРСР. 1930 закінчив Дніпропетровський гірничий інститут, працював у Дніпропетровському металургійному інституті (1930-1937), Дніпропетровському державному університеті (1933-1941), в Інституті гірничої механіки та Інституті будівельної механіки АН УРСР. Основні праці присвячені теорії стійкості, коливань, міцності й довготривалості авіаційних та інших конструкцій. Помер 1968 р.

17 • 100 років тому (1921 р.) – у с. Петриківці народився **Степан Львович Кошовий**, живописець, заслужений діяч мистецтв України. Пейзажист. Помер 16 грудня 1977 р. в Києві.

18 • 80 років тому (1941 р.) – у Нікополі народився **Станіслав Федорович Фоменок**, заслужений художник України. У 1958-1966 рр. навчався у Дніпропетровському художньому училищі. Відомий у галузі станкового живопису. З 1996 р. мешкає в Німеччині.

20 • 85 років тому (1936 р.) – у Дніпропетровську відбувся **концерт відомого французького скрипалья Жака Тібо**.

23 • 245 років тому (1776 р.) – на ім'я Азовського губернатора Г.О. Потьомкіна подано **проспект будівництва м. Катеринослава** на р. Кільчені.

24 • 120 років тому (1901 р.) – на хуторі Крутоярівка (тепер Межівський район) народився **Сава Захарович Божко**, український письменник, прозаїк. Репресований 1938 р. Відбув 5 років концтаборів в Ухті (1938-1943), учасник Другої світової війни. Помер 27 квітня 1947 р. Реабілітований 1960 р.

27 • 60 років тому (1961 р.) – у Дніпропетровську народився **Фідель Анатолійович Сухоніс**, письменник-сатирик, публіцист, тележурналіст. Головний редактор громадсько-політичного та науково-популярного журналу «Бористен» (виходить з 1991 р.).

28 • 80 років тому (1941 р.) – народився **Володимир Антонович Луценко**, письменник (гуморист, сатирик, сценарист), журналіст, голова Дніпропетровської обласної організації НСПУ. Двадцять років був головним редактором Дніпропетровської обласної державної телерадіокомпанії. Помер 23 листопада 2020 р.

29 • 140 років тому (1881 р.) – у селі Кам'янка Бердянського повіту Таврійської губернії народився **Леонід Іванович Омороков**, випускник Катеринославської гімназії, видатний невролог, професор Томського університету і Казанського медичного інституту. Помер 30 березня 1971 р.

29 • 105 років тому (1916 р.) – на базі евакуйованого з Риги заводу машинобудівного акціонерного товариства «Р.Г. Мантель» у Катеринославі засновано одне з найстаріших підприємств міста – **ВАТ «Дніпроваж-папірмаш» ім. Артема**.

Подала Світлана ЖИЛІНСЬКА, завідувач краснавчого відділу ДОУНБ (з календаря «Моє Придніпров'я»)

Вміння читати і розуміти прочитане –
наскрізне уміння для всіх ключових компетентностей

Закінчення. Початок на стор. 5

– Зберіть макулатуру, а за отримані гроші придбайте у книжковому магазині книгу, яка б усім сподобалася.

– Даруйте дітям на день народження книги, підписані з любов'ю.

Портал «Барабока. Простір української дитячої книги» – перший український професійний інформаційний ресурс про видання для дітей та юнацтва.

Тут ви знайдете:

– фахові оцінки сучасних видань українських видавництв (новинки та видання минулих років, які можна знайти у книгарнях чи в бібліотеках) – для тих, хто обирає, що читати дітям і підліткам;

– міркування про правильний вибір книжок, про потребу та користь читання для дітей і підлітків – інтерв'ю з психологами, педагогами, письменниками, художниками, літературознавцями;

– спілкування з авторами, ілюстраторами, видавцями та дослідниками дитячої книжки;

– інформацію про переможців українських змагань серед видань для дітей та юнацтва;

– підказки, де можна знайти читанки, слуханки та розвивалки в мережі Інтернет і крамницях;

– запрошення на знакові події в галузі дитячого книго видання (презентації нових книжок, книжкові виставки, літературні конкурси, персональні запрошення на заходи ресурсу);

– дискусії та враження про книжки.

Українська письменниця Тетяна Стус пропонує тематику для читання учням молодшого шкільного віку: Пригоди на свій смак; Час порогати; Дитина проти світу; Фентезійний світ.

Проект «Живі письменники» (письменники записують відео для школярів).

Кожне відео складається з таких частин: розповідь про дитинство (з фото); знайомство з книжками; бліц-інтерв'ю (останнє питання задає тему творчого завдання); цитата з книжки і питання до глядачів.

Матеріали цього проекту доцільно буде використати на уроках: літературного читання, мови, математики, мистецтва, інформатики. Відео можна знайти на фейсбуц-сторінці проекту (<https://www.facebook.com/ZhyviPysmennyky/>); за хештегом #Живі Письменники; на Youtube-каналі Українського інституту книги (<https://www.youtube.com/channel/UCvMFpDTKRm7LaRCZopGWtg>).

Як можуть долучитися батьки? Що важливо знати батькам про читання з дітьми.

Насправді не тільки (а інколи й не стільки) вчителі відповідальні за формування дітей як вправних читачів: усі освітні моніторингові дослідження (МДЯПО-2018 – https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2019/03/2019_ZVIT_MDYAPO_CHASTYNA-4_PEREDUMOVY_sajt.pdf, PIRLS-2016 – <http://timssandpirls.bc.edu/pirls2016/international-results/pirls/home-environment-support/>, PISA-2009 – https://www.oecd.org/pisa/pisaproducts/Parent%20Factor-e-book-new%20logo_FINAL_new%20page%2047.pdf), свідчать, що та дитина, яка має в сім'ї належне середовище для навчання, є більш успішним читачем (і не тільки), ніж дитина, яка не має підтримки з боку родини. За пропонуйте батькам посібник «Живі письменники. Батькам» (<https://nus.org.ua/posibnyk-zhyvi-pysmennyky-batkam/>).

Усе починається з того, що дитина бачить книжки на довколишніх полицях і столах. **Книжка стає елементом дитячої реальності, якщо вона є в реальності сім'ї**. Коли батьки підлітків запитують, як мотивувати дитину до читання, дитяча та сімейна психолог, співавтор посібника Світлана Ройз запитує: «Чи бачать діти, як ви читаєте книжки?». Дитині будь-якого віку важливо бачити, як читають батьки, – причому саме паперові книжки. Якщо в мами чи тата в руках планшет або електронна книга, дитина вважає, буцімто вони не читають, а граються. У цьому посібнику конкретними маркерами позначені книжки, які не просто бажано, а

важливо читати разом із дослідими. Дорослі можуть спостерігати за реакцією дитини, знижувати темп, зупинятись, аби щось спітати чи самим відповісти, торкнутися, обійти дитину, якщо її важлива підтримка. Читання разом із батьками стає для них не лише розвитком навички, а й психотерапією, тренінгом з емпатії, коли твориться спільній емоційний та ціннісний простір, а герой книжок перетворюється на безпечних провідників у стабільний світ. Посібник в електронному вигляді батьки знайдуть на сайті проекту «Живі письменники» або на сайті **Нової української школи**.

Що робити, щоб читання стало любов'ю й дитина не бралася за книжку лише з примусу, а чого робити точно не варто? Що і як читати в кожному віці? Про це розповідають редактори The New York Times Памела Пол і Марія Руссо в книжці «Як виховати читача» (<https://www.arthuss.com.ua/shop/yak-vykhovaty-chytacha>, Arthuss, 2020), з якою також можна ознайомитися на сайті НУШ.

Отже, формування читанкої компетентності здобувачів початкової освіти – це складний, довготривалий, цілеспрямований поетапний процес, який спрямований на забезпечення ефективного освітнього середовища, створення психолого-педагогічних умов з метою формування в учнів повноцінної навички читання, розвитку мотивації дітей до читання, залучення їх до читацької діяльності як засобу пізнання світу і самопізнання; формування здатності сприймати, аналізувати, інтерпретувати, критично оцінювати письмові тексти різних видів, практикувати з інформацією в різних форматах, застосовувати її в навчально-пізнавальних, комунікативних ситуаціях, практичному досвіді.

Ольга ВИНОГРАДОВА,
Катерина ШАХОВА,
Людмила ПИСАРЄВА,
старші викладачі
кафедри дошкільної та
початкової освіти Академії

ЗАСНОВНИК ГАЗЕТИ «ДЖЕРЕЛО» – ПЕРВИННА ПРОФСПІЛКОВА ОРГАНІЗАЦІЯ КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ «ДНІПРОВСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕВНОЇ ОСВІТИ» ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»

Редакційна колегія:

В.М. ВАСИЛІНЕНКО, М.Г. ВАТКОВСЬКА,
Ю.М. МОГИЛА, О.В. ПОЛТОРАЦЬКИЙ, М.І. РОМАНЕНКО,
В.Г. СЕРЕДНЯ, В.В. СИЧЕНКО, Л.О. ШАПРАН

Редактор, фотокор, дизайн і верстка Н.О. АНТОНЕНКО

САЙТ ОБЛАСНОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ГАЗЕТИ
«ДЖЕРЕЛО»:
gdjerelo.jimdofree.com

Свідоцтво про реєстрацію
ДП № 2244-982ПР від 24.01.2019.
Формат А3.

Адреса редакції:
49006, Дніпро, вул. Володимира
Антоновича, 70, Дніпровська
академія неперевної освіти.
Тел./факс: 732-47-61, 732-48-48.
E-mail: GDjerelo@ukr.net